

Izhaja ob 4. jutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za leto, semstrov Din 40.—; neobvezno.

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta št. 16/L. — Telefon št. 72.

Nočna redakcija: od 19. ure naprej: Kmetovski ul. št. 5/L. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Uprava:

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 35.

Inseratni oddelki: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 35.

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem čeku: zavodu: Ljubljana št. 11.842. — Praha číslo 75.180.

Wien Nr. 105.241.

Ljubljana, 8. aprila.

Skromno in skoro neopaženo se je te dni vršil redni občni zbor »Tiskovne zadruge« v Ljubljani. Minili so pa časi, ko smo Slovenci na manifestanten način polagali letne račune o delovanju naših prvih kulturnih organizacij. Mesto parade smo dobili suhoparno stvarnost, mesto slučajnostnega diletantizma smotreno in strokovniško stvarnost. Največ pa je kriva poveljna psihoza in z njo združena apatija široke javnosti za kulturna in splošno prosvetna vprašanja, da se je tudi mentaliteta Slovencev preokrenila v toliko meri.

»Tiskovna zadruga« v Ljubljani je danes eminentna slovenska kulturna ustanova, med jugoslovenskim pa zavzema vsekakor eno izmed prvih mest. Ona ni le po večini svojega programa naslednica »Slovenske Matice«, ki je svoje delovanje malone popolnoma ustavila, marveč so s svojim udejstvovanjem in s svojimi načrti že daleko prekaša. Ko je bilo med svetovno vojno delovanje »Slovenske Matice« največ radi klerikalnih denunciacij ustavljeno, je nastala v založništvu slovenske knjige usodopolna vrzel: ko pa je leta 1916, bilo se sklenjeno, da se »Ljubljanski Zvon« po 37 letih izhajanja radi pomanjkanja naročnikov (imel jih je takrat samo 400) in deficitu letnih par tisoč kron ustavi, slovenskemu naprednjaku ni bilo več mogoče mirno gledati, kako prvi slovenski pisana in tiskana beseda v neizbežno propast. Tako se je v natežnih razmerah še isto leto z obsežnim in čvrstim kulturnim programom porodila »Tiskovna zadruga« v Ljubljani. Ustanovili in organizirali so jo izkovanji mladine, ki so v času naših avstrijske vojne furije našli pri njej skorajda edino točišče za neovirano uveljavljanje naprednega in nacionalnega dela. Kako skromen, a vendar s požrtvovalnostjo in idealizmom zvezan je bil začetek »Tiskovne zadruge«, priča dejstvo, da so ustanovitelji le s težavo v krogu svojih ožjih somišljenikov zbrali 20 deležev po 250 kron, a da so deležniki, — skoro sami javni uslužbenci — celo te male zneske vplačevali v mesečnih obrokih.

Do danes je »Tiskovna zadruga« izdala 128 knjig v 350.000 izvodih ter 8 letnikov »Ljubljanskega Zvona«. Absolutno vzeto te številke gotovo niso velike, za slovenske razmere na naravnost veličastne. Nobena druga založba ni v tem času izdala toliko knjig, samo l. 1924, je »Tiskovna zadruga« izdala od 160 izšlih slovenskih knjig njih 24 ter bila številčno med založništvi na prvem mestu. Po kakovosti izdanih knjig pa nadkriluje neno založništvo vse druge v še izdatno večji meri. Njena forma je, da zalaga le knjige strogo izbrane vsebine, le najboljše stvari domače in tuje literature. Njeni sodelniki so sami odlični pisatelji, literati, znanstveniki in strokovnjaki. Le obžalovati moramo, da tvorna sila naših literatov ni mogla zadostiti potrebam »Tiskovne zadruge« v tistem obsegu in v tisti kakovosti, kakor bi to bilo želeli glede na kulturne potrebe Slovencev. Skoda tudi, da manjka specializirana osebja za umetniško dovršeno opremo knjig. Na drugi strani izpodbuja silneši potek založništva »Tiskovne zadruge« splošna finančna mizerija, zlasti mizerno stanje uradništva, ki je med Slovenci še vedno najhujši knjižni konsument, v ostalem pa tudi malobročnost Slovencev. Vse to se zlasti brdiko občuti pri znanstvenih publikacijah, ki so za Slovence vsaj v materialnem pogledu absolutno deficiten luksuz. »Tiskovna zadruga« je ne glede na to založila v interesu slovenske kulture tudi take knjige, o katerih je naprej vedela, da se ji nikdar ne bodo izplačale.

Ona ni le krenko pospeševala novitet slovenskega leposlovja, marveč tudi v reprezentančni izdaji preskrbelja kolekcije slovenskih klasikov. Poleg tega je skrbela še za posebne potrebe mladine, slovenskih ljudskih knjižnic in gledaliških odrov. S prevodno knjižnico hoče »Tiskovna zadruga« seznaniti Slovence s klasičnimi umetvori drugih, zlasti slovanskih narodov. Zbirka poljudno-znanstvenih spisov »Pota in cilja« ter »Zbirka političnih, gospodarskih in socialnih spisov« sta postali z uvedbo na slovenski knjižni trg novum, ki s svojo sestavnostjo nadljuje vse, kar je bilo na tem polju pri nas podanege prete. Se prav posebno pažnjo je posvečala »T. zadruga« prizadevanju za medsebojno »spoznavanje« in praktično ujediničenje jugoslovenskih plemen.

»Tiskovna zadruga« je modernejša in gibljivejša forma založništva, nekaka kombinacija iniciativnosti, privatnega založništva, mešanega z vsebinsko usposobljenostjo in programatičnostjo naših lekalnih literarno-znanstvenih korporacij. Dasi — kakor vsako zdravno gospodarsko podjetje — bazira na trgovskih temeljih, vendar ji trgovina ni sama na sebi namen, marveč samo sredstvo v dosegu svojih idealnih ciljev. Baš zato je največja zasluga »Tiskovne zadruge«, da je ves čas svojega obstoja vplivala blagodejno na zibanje

Sami demantiji o pogajanjih radikalov s frankovci

Predsednik vlade Pašić, oficijelno glasilo NRS in vsi odločujoči radikali energično zavračajo vesti o pogajanjih s frankovci. — Od kod bi mogla izvirati misel o kooperaciji s frankovci?

Beograd, 8. aprila. p. Vaš dopisnik se je razgovarjal z večjim številom radikalnih prvakov, ki so bili pri Pašiću in ki so vsi brez razlike izjavili, da Pašić najodločneje obsoja vsak poizkus, ki se dela s frankovci. Pašić ve, da frankovci nikogar ne predstavljajo, da so pri zadnjih volitvah dobili vsega skupaj komaj 2300 glasov ter obsoja one, ki kompromitirajo radikalno stranko. Ko je g. Jelenić odhajal v Zagreb, je Pašiću samo rekel, da gre tja, da se na licu mesta prepriča o efektu govora g. Pavla Radića. Niti g. Jelenić, niti g. Živković nista dobila nobene misije, niti od Pašića, niti od kakoga Hrvata radikalne stranke. Pašić tudi najodločneje demantira vse vesti, da se bavi z vprašanjem koncentracije in da je to kraljeva želja.

Jutrišnja »Samouprava« bo objavila uvodnik pod naslovom »Koncentracija«, v katerem v imenu vlade najodločneje demantira vesti, ki so samo želje opozicije. Glavni politični pomen zadnjih volitev v Narodno skupščino leži v tem, da se je z ozirom na politično orijentacijo razčistil položaj v državi. Za koalirani stranki v vladi, kateri se glede programa skoro nič ne razlikujeta, se je ustvarila popolna možnost za zdravo in uspešno vodstvo državnih poslov. Še večji razlog je ujedinevanje notranjega političnega položaja. Odnehanje od protustavnega pravca v politiki je, ako se najmočnejša politična skupina opozicije vrača k političnim normam določenim po državni ustavi. Zato je neutemeljeno govoriti o kakih izpremembi v politiki današnje vlade, ki triumfirajo in ki ji ni potrebno, da ustvarja nove težavne krize radi tehte onih, ki bi z intrigantskim pisanjem nekaterih opozicijskih listov utegnili tudi samo trenutek položaja premotiti. »Samouprava« pravi končno, da se o takih in sličnih kombinacijah niti ne razmišlja.

Današnja »Reč« piše glede pogajanj s frankovci, da je izključeno in popolnoma nemogoče, da bi se taka pogajanja vodila s frankovci z vednostjo vodstva radikalne stranke. Jasno je, da nikdo od vodstva in nikdo od upljivih faktorjev v radikalni stranki ne želi, da bi se stranka kompromitirala s pogajanjem z radičevci. Gospod Jelenić, ki sam

obeta frankovcem vstop v vlado, kraljevo kronanje v Zagrebu in ustanovitev reda kralja Tomislava, dela na način pustolovca, s čimer vsi politiki nimajo ničesar skupnega. Nato »Reč« na kratko objavlja zgodovino protidržavne in protijugoslovenskega delovanja frankovcev, ki so se posebno izkazali kot srbofobi ter obeta, da bo objavila originalni zapisnik seje hrvatskega tabora po umoru Franca Ferdinanda, v kateri so se frankovci nesramno vedli napram Srbom.

V zvezi z vestmi, ki se širijo o pogajanjih radikalov s frankovci, je značilna izjava, katero je zagrebški dopisnik »Reči« dobil od g. Ivkovića, ki je baje bil eden od glavnih pogodbenikov. Gospod Ivković pravi, da odklanja, da bi bil s frankovci dosežen kakršnikoli sporazum o vstopu v radikalno stranko; o tem sploh ni bilo govora, temveč so se razgovarjali samo za svojo osebno orijentacijo.

Beograd, 8. aprila. r. Povodom vesti o nekakih pogajanjih med radikali in frankovci je treba omeniti, da obstoji v vodstvu radikalne stranke struica, ki je vedno gojila načrt da bi razen samostojnih demokratov in radičevcev pridobila zase tudi druge Hrvate. Na ta način je tudi razumljivo, kako sta morla dr. Surmin in dr. Drinković priti v vlado poleg samostojnih demokratov. Popolnoma gotovo pa je, da bo eksperiment z frankovci doživel isti neuspeh, kakor za je eksperiment s dr. Surminom in dr. Drinkovićem.

POSVETOVANJA FRANKOVCEV.

Zagreb, 8. aprila. n. Hrvatska stranka prava (frankovci) objavlja danes komunicirane v sestanku na Kaptolu. Komunikirane pravi, da je današnji sestanek bil etapa za pripravljanje velikega posvetovanja pravaške stranke, ki se mora sestati radi usodnih dogodkov, proti katerim mora Hrv. stranka prava zavzeti svoje stališče. Razen tega je imel sestanek praktično svrha, da zagotovi izhajanje glasila »Hrvatsko Pravo«. Referat o političnem položaju sta podala dr. Suflaj in dr. Ante Pavlič. Dr. Suflaj je govoril o pogajanjih z radikalnimi delegati v Zagrebu, dr. Pavlič pa o svojih razgovorih s Pašićem v Beogradu.

Ministri so se razšli na počitnice

Likvidacija agrarnih uradov odložena do jeseni. — Prihodnja seja vlade še le po praznikih. — Vedno nove prazne kombinacije.

Beograd, 8. aprila. r. Ministrski svet je imel od 11. do 1. popoldne sejo, na kateri je končal svojo razpravo o načrtu zakona o državnih pravdnikih. Na tej seji je bilo tudi sklenjeno, da se do jeseni odloči likvidacija agrarnih uradov v Zagrebu. Sarajevu in drugih mestih, kjer obstoje ti uradi. Z današnjim dnem so bili sprejeti vsi trije zakonski načrti, katere določa ustava.

Ministri katoliške vere so odpotovali domov na velikonočne praznike. V praznikih ni pričakovati nobenih važnih političnih dogodkov. Tudi vlada bo imela prvo sejo šele po praznikih. Večina ministrov odhaja domov. Nocoj je odpotoval pravosodni minister dr. Lukinić, minister dr. Žerjav odpotuje v Ljubljano v soboto.

Min. predsednik Pašić je danes sprejel več uglednih politikov in ministrov v njihovih resortnih zadevah. Zvečer je sprejel trgovskega ministra dr. Surmina, ki mu je poročal o tem, da se je prva pošiljatev naših umetniških predmetov že odposlala na umetniško razstavo. Našo razstavo bo vodil umetnik Krizman. Razen tega je minister dr. Surmin predložil Pašiću načrt zakona o gospodarskem svetu, ki je že gotov.

cen na našem knjižnem trgu ter ne prestopa štiti Slovence pred verzištvom in navijanjem cen pri knjigah. V času, ko so drugi in to največ patentirani katoliki in zaščitniki Slovenstva in slovenske kulture, skrivali po svojih skladiščih slovenske knjige, da so jih pozneje lahko dražje prodajali — in to n. pr. knjige à 80 Din, ki so veljale preje à 8 kron! — ter prenehali z vsakim založništvom slovenske lepe knjige, je »Tiskovna zadruga« bila edino slovensko kulturno podjetje, ki je vzdržalo, četudi z žrtvami, kontinuiteto v izdajanju slovenskih knjig. V zadnjem času je morala »Tiskovna zadruga« razširiti svoj delokrog tudi na knjigotrajno obrt, ker se je izkazalo, da je treba tudi v tej večevazni stroki vzgojne in nacionalne kulture usmeriti povsem nove pravce.

Vz gledno udejstvovanje »Tiskovne zadruge« je dalo pobudo, da je njenemu vzoru sledila kar cela vrsta novih slovenskih kulturnih združenj, organizacij, deloma celo s prav živahnimi in iniciativnimi uveljavljanjem. Založništvo »Učiteljske tiskarne«, »Zvezne tiskar-

ne«, »Nove založbe«, »Umetniške propagande«, »Kmetijske tiskovne zadruge« itd. vse to se danes udeležuje krenkega tekmovanja v procvit slovenskega kulturnega napredka, katerega bi morda ne bilo brez »Tiskovne zadruge«, ki si po vsej pravici lahko lasti naslov »matice« čisto novega pokreta v kulturnem življenju Slovencev.

Smatrali smo za potrebno, da še pregovorimo o »Tiskovni zadrugi« ter njenem udejstvovanju tudi na tem mestu, ker baš neno prizadevanje največkrat taneje dokazuje demagogijo klerikalcev in drugih njihovih priganjačev, s katero so hoteli in hočejo natrčiti slovenskemu hotelstvu kakih sovražnikov Slovenstva in slovenske kulture so slovenski demokrati. Med tem, ko so drugi kričali in uganjali verzištvom celo s slovensko knjigo, so slovenski demokrati mirno, vztrajno in požrtvovalno vztrajali. Veliki uspehi njihovega dela postavljajo na sramotni oder laži vse, ki se napram slovenskim demokratom v vsakem pogledu poslužujejo svojega poglavitnega borbene sredstva: Klevete in natolcevanja.

Hindenburg predsedniški kandidat desnice

Maršal Hindenburg je sprejel kandidaturu desničarskih strank proti dr. Marxu. — Skrajna poostritev volilne borbe.

Berlin, 8. aprila. z. V vprašanju predsedniške kandidature je prišlo danes do senzacionalnega preobrata. Ko se je pokazalo, da so republikanske stranke solidarne v kandidaturi dr. Marxa in da je Marxova izvolitev za predsednika zagotovljena, ako bodo desničarji vztrajali na kandidaturi dr. Jarresa, se je začel v taboru desnice pravi razkroj. Prišlo je do odkritega konflikta med ljudsko stranko in nacionalci, ki so v svojem časopisju jasno namigovali, da dr. Jarres ni oseba, ki bi mogla v volilni borbi odtehati Marxovo popularnost. Listi nacionalcev so že par dni pletirali za kandidaturu maršala Hindenburga, o katerem menijo, da je danes v vsej Nemčiji najpopulárnejši človek. Poudarjajo tudi, da se Hindenburg doslej politično še ni eksponiral, tako da bi se za njega moglo zdeliti vse desničarske stranke in da bi se izrekli zanj gotovo tudi veliki številci volilcev iz republikanskega bloka.

Hindenburg je baje od nacionalcev mu ponujano kandidaturu ponovno od-

klonil. Včeraj pa je bil pri njem po nalogu vodstva nacionalne stranke admiral Tirpitz. Ko se je Tirpitz pozno zvečer vrnil v Berlin, je sporočil stranki, da je Hindenburg pripravljen prevzeti kandidaturu, ako se izjavijo zanj vse desničarske stranke. Na povabilo državnega kancelarja dr. Luthra so se danes zato sestali delegati nemških nacionalcev, nemške ljudske stranke, bavarske ljudske stranke in narodno-socialne stranke. Izid konference ni bil objavljen, zatrjuje se pa z vso gotovostjo, da so se vse stranke zedinile in sprejele Hindenburgovo kandidaturu.

Ta sklep pomenja novo fazo v volilnem boju, ker bo pozicija dr. Marxa napram popularnemu maršalu brez dvoma mnogo bolj težavna kakor bi bila napram dr. Jarresu, ki širšim masam volilcev ni posebno znan. Marxovi izgledi so se vsled tega zelo poslabšali in volilna borba bo mnogo ostrejša in mnogo nervoznejša, kakor bi bila, ako bi imel Marx za nasprotnika samo Jarresa.

Dvomljiva zaupnica za Herriota v senatu

142 : 140 ali 140 : 140? — Burna nočna seja ministrskega sveta. — Večina kabineta proti demisiji.

Pariz, 8. aprila. (Avnla). Po današnji seji finančnega odbora zbornice je imel poročevalec Violette s finančnim ministrom de Monziejem in s poslancem Leonom Blumom razgovor glede redakcije novega teksta finančnega zakona, ki bo jutri predložen zbornici. Izgleda, da se bodo predloži Violette v splošnem približali tipu obligatorične oddaje premoženja.

Senat je danes razpravljal o proračunu ministrstva za javna dela. Ministrski predsednik Herriot je zahteval vzpostavitev gotovih od finančne komisije zahtevanih kreditov ter je pri tem stavil vprašanje zaupanja. Pri skrutitiji se je pokazala večina dveh glasov za vlado.

Po seji se je izvedelo, da sta 2 senatorja, ki sta bila glasovala za vlado, preklcala svoja glasova, tako da je bil rezultat 140 :

140. Ko je Herriot to zvedel, je sklical za 7. uro zvečer izredno sejo ministrskega sveta. Seja ob 11. ponoči še ni končana. Kolikor je mogoče zvedeti, poteka zelo burno. Nekateri ministri zastopajo stališče, da je treba izvajati iz glasovanja v senatu luksemburške in podati demisijo, večina pa je mnenja, da v to ni niti formalnega, niti stvarnega povoda. Formalno je namreč veljaven uradni rezultat glasovanja, ki pomenja za vlado zaupnico, v stvarnem oziru pa zahteva interes Francije, da vlada izvede svoj finančni program. Kakor izgleda, bo to zadnje stališče objavljeno in vlada ne bo demisijskrala. Herriot bo na prihodnji seji senata podal tozadevno izjavo. Vlada bo vztrajala na svojem mestu in svojem programu, dokler ne dobi nezaupnice v poslanski zbornici.

Razsodba kasacije radi zavora radičevcev

Stoi sedmorice v Zagrebu ovrgel sklepe nižjih sodnih inštant radi preiskovalnega zavora. — Dr. Maček in tovariši pridejo zo-pet v preiskovalni zapor.

Beograd, 8. aprila. Zagrebški Stol sedmorice je včeraj na svoji seji ovrgel sklepe banskega in sodnega stola v zadevi dr. Mačka in tovarišev ter izrekel, da je preiskovalni zapor proti dr. Mačku in tovarišem obligatoren. Kot vrhovna instanca je Stol sedmorice načeloma ugotovil, da je preiskovalni zapor za zločine po člehu 1 zakonu o zaščiti države zakonito utemeljen, s čemer sta desavuirana sklepa banskega, odnosno sodnega stola o ukinitvi preiskovalnega zavora proti dr. Mačku in tovarišem.

V povodu te rešitve Sodnega stola je minister pravde dr. Lukinić po etimnočni seji min. sveta novinarjem potrdil to vest in izjavil, da bodo dr. Maček in tovariši ostali v zaporu in se iz

zavora branili. Tudi minister Pribičević se je izjavil slično in dodal: »Zagrebska kasacija je odločila, da je zapor za dr. Mačka in tovariše obligatoren. Torej ti gospodje ostanejo v zaporu«.

Zagreb, 8. aprila. r. V Veliki Gorici je bilo v noči od 3. na 4. t. m. ukradenih iz zvokega poglavarstva 23 pušk, ki so bile zaplenjene pri raznih ljudeh v času volitev. Del pušk so našli zakopan v zemlji za hišo nekoga radičevega v bližini Odrce. Zanimivo je, da je ta radičev kandidat »republikancev« za načelnikovo mesto. Orožništvo vodi preiskavo ter upajo, da bo izsledilo tatove in tako preprečilo oborožanje tamošnjega Radičevega »bojnega odreda«.

Mussolini zahteva konec firenške konference

Test, 8. aprila. a. Današnji »Il Piccolo dela Sera« objavlja vest iz Beograda, ki je sestavljena očividno s prozornim namenom, o konferenci v Firenci, o kateri pravi, da je ministrski predsednik Mussolini ozvoljen zaradi dolgega trajanja konference in da je zato podal nekaj ultimata, po katerem naj se delo konference dokonča do 15. t. m. ali pa prekine.

NAŠE ODLIKOVANJE ITALIJANSKIH PRIJATELJEV.

Beograd, 8. aprila. p. Naša vlada je odlikovala gotove šinitelje italijanske javnosti v Julijski Kranji, ki so bili prijateljsko naklonjeni našemu tamošnjemu življu. Z redom Sv. Save I. stopnje je odlikovan Antonio Mosconi, prvi civilni guverner v Trstu, z redom Sv. Save II. stopnje Amadeo Moroni (?), prefekt tržaške province ter prefekt Giulio Facchini; večje število polkovnikov pa z redom Sv. Save III. stopnje.

Prostovoljna uradniška redukcija na Češkem

Praga, 8. aprila. s. Kakor se javlja se je za prostovoljno redukcijo javilo toliko državnih uradnikov, da se ne morejo rešiti vse predložene prošnje, ker bi bili finančni izdatki vsled odpravnin preveliki.

Briand pride na Češko

Praga, 8. aprila. s. Meseca junija bo bivši francoski ministrski predsednik Briand prišel v Karlovo Vario. Ob tem času se bo mušil v tem letovšču tudi češkoslovaški predsednik Masaryk.

Končni rezultat belgijskih volitev

Bruselj, 8. aprila. s. Po končnoveljavni rezultatih volitev so socialdemokrati najmočnejša stranka v zbornici. Izvoljenih je bilo 69 socialistov, 78 katolikov, 22 liberalcev, 6 bojevnikov in 2 komunisti. Socialni demokrati so od zadnjih volitev pridobili 130.000 glasov, katoliki pa so izgubili 10.000 glasov.

Po dosedanjih vesteh so pri volitvah v senat dobili katoliki 41 mandatov. Doslej so jih imeli 42. Socialni demokrati so dobili 39 (doslej 33), liberalci 13 (doslej 18). Sestava senata pa še ni končnoveljavno znana.

Borzna stavka v Italiji končana

Rim, 8. aprila. a. V borznem vprašanju je nastopil popoln preokret zaradi nenadne intervencije ministrskega predsednika Mussolinija, ki je preko finančnega ministra De Stefanija sprejel zastopnike organizacije borznih agentov ter jim izjavil, da bodo tudi v bodoče pripušteni vsi borzni agenti, ki so dosedaj delovali. S tem je ugodno zahtevam borznih agentov.

Novi sovjetski poslanik v Rimu

Rim, 8. aprila. a. Sovjetski poslanik v Rimu Juranjev je imenovan za poslanika v Teheranu. Na njegovo mesto v Rim pride Kerjencev. Kerjencev se je od leta 1904 dalje udeleževal revolucionarnega gibanja v Rusiji in je bil tudi večkrat izgnan. Od leta 1921. je bil urednik oficijelne agencije »Rosta«, leta 1922. je bil imenovan za poslanika v Stockholmu.

Tempora mutantur

«Slobodni dom» o avdijenci Pavla Radića in o kralju — Poziv radićevskim poslancem v emigraciji. — Za seljaško vladu «vsaj» v Zagrebu.

Zagreb, 8. aprila.

Tempora mutantur, časi se izpreminjajo in radićevci z njimi, če ne v drugem, zaenkrat vsaj v govornih in pisanih besedah. Današnji «Slobodni dom» (posebno izdanje «Hrvata» ob sredah) piše o avdijenci Pavla Radića, katerega označuje kot «namestnika predsednika HRSS»:

«Pavle Radić je bil dne 2. aprila od 6. do 8.30 zvečer v avdijenci pri kralju. Tu je pregledno in stvarno razložil težave in progone hrvatskega naroda tekom zadnjih 6 let, osobito pa pri minulih volitvah. Poudaril je, da je hrvatski narod vedno imel v mislih politiko narodnega sporazuma in take državne ureditve, po kateri bi tudi hrvatski narod mogel biti zadovoljen. Čim je bilo le nekaj izgleda za uspeh politike sporazuma, so hrvatski zastopniki šli v Beograd iskreno sodelovati pri vseh državnih poslih. Zdaj so hrvatski zastopniki šli po tej poti še dalje ter s svoje strani storili vse, da nihče več nima povišanih (dočim se prej nihče ni imel upravičenega razloga) stavliti hrvatski narod izven zakona in postopati z njim kakor z brezpravnimi sužnji. Kralj je z iskrenim zanimanjem sprejel ta sporočila ter v razgovoru pokazal pravo razumevanje in za naše narodne interese i za naše poimovanje dela v vseh področjih državne uprave. Avdijenca je vzbudila največje zadovoljstvo v vrstah seljaškega bloka, na tudi pri večini radikalov.»

Stari čitatelji Radićevega glasila, ki so doslej bili valeni čitati strašne pripovedke o dvorski «kamariji» in kako se bo kraljevo željo «zločilo na hrvatskih hribih», se bodo vsekakor morali začuditi novemu opisanju. Mar bodo vsaj toliko zadovoljni kakor — «večina radikalov»?

Soditi je, da se med poslanci (odnosno «zastopniki») HRSS pričnajo razčističevati poudine zadeve. HRSS se hoče orestiti dveh neljubih beguncev, Došen in Bačinica, katerima danes sporočajo: «Narodna zastopnika Marko Došen in Rude Bačinica, ki ne izvršujeta svoje zastopniške dolžnosti, ki se razumejo po sebi in na katere sta bila opo-

minjana, morata odložiti mandate, da na njuno mesto pridejo namestniki!»... HRSS se torej odreja Došena in Bačinica, ki sta s slabo vestjo pobegnila. A kakor znano je tretji v zvezi še doktor Kežman, ki se nahaja v Ameriki in kateremu Narodna skupščina tudi ni odobrila mandata, dokler ne predloži poročila. O dr. Kežmanu pa «Slobodni dom» molči. Ali se vrne, ali pa bo še nadalje z republikansko propagando skubil hrvatske izselence za dolarje? Videlo se bo kmalu.

O samem preokretu piše današnji «Slobodni dom» malo. Vrlo značilno pa je nastopno programatično pisanje za seljaške mirotvorce: «Vsak naš človek mora razumeti važnost in spasonost glavne zahteve HRSS, da mora Jugoslavija imeti seljaško vladu. Zato, dokler seljaška vlada ni mogoča v Beogradu, delujemo z vso silo in vso pametjo, da dosežemo seljaško vladu za svoje hrvatske zadeve vsaj (!) v Zagrebu!» Vsaj v Zagrebu! Radićevci ne znajo več stilizirati. Morali bi v duhu svojega preokreta mirno zapisati: Borimo se za seljaško vladu vsaj v Beogradu, če je že v Zagrebu nemogoča. Kajti v Beogradu bi seljaška vlada bila ipak skuna, jugoslovenska, v Zagrebu samo separatistična. In vsega separatističnega so se radićevci odrekli v Narodni skupščini. Pred svojimi volilci na zdaj menda sami ne vedo več, kaj hočejo.

Vsega uvaževanja vredna argumentacija radićevskega preokreta pa je v članku dr. Herciga, ki pravi: «Davidović i Korošec i Spaho zasledujejo najradikalnejšo politiko, zato (!) tudi HRSS ni mogla voditi druge politike. Razen tega je HRSS imela pravico in dolžnost, ohraniti svoje mandate, ne radi dnevnice, temveč radi hrvatskega naroda. HRSS ne bo sedaj podpisala nobenega protokola, temveč bo storila vse, da se izpremeni sedanji sistem, posebej sistem na Hrvatskem.» — Dr. Hercig kajpak govori, kakor vé in zna; on resnično ne bo več podpisoval nikakih protokolov, njegov mandat in njegove dnevnice so pa še pod anketu.

Izpreobrnjenje?

Zdi se, da je izpreobrnjenje Radića in njegove stranke globoko seglo v srce tudi našim klerikalcem. Spoznavajo, da so temeljito zavozili, ko so slepo sledili Radićevim metodam in že skušajo ustvariti atmosfero, v kateri bi tudi nim bilo mogoče pokazati svoje izpreobrnjenje na tak način, ki bi bil zanje čim manj sramoten.

Tigri postajajo krotki! Vsaj tako bi bilo sklepati iz večajšnjega uvodnika «Slovenca», ki primerja «pogajanja» med radikali ter radićevci predvojni hrvatski nagodbenaški politiki in pravi, da je boljša «nagodba» nego dosedanje stanje, ko se je Hrvatska smatrala in upravljala popolnoma kot «terra subiecta». «Slovenec» je še pred dnevi pel popolnoma drugo pesem in dr. Korošec je izjavljal, da je z ustvarjenim položajem zelo zadovoljen.

«Nagodba med radićevci in srbskimi radikali bi bila boljša», pravi «Slovenec», od one l. 1867.; kajti tam sta bila pogodbenika hrvatski in madžarski narod, tu pa bratski (!) hrvatski in srbski narod, ki naravno ne bo večno zapisan radikalom. In kar bi dobili po nagodbi Hrvatit, to morajo dobiti tudi Slovenci. «Slovenec» na pozabljajo, da se po 1. decembru 1918 ne morejo niti od strani Hrvatov niti od strani Slovencev skleniti nobene državnopravne nagodbe. S proglášenjem ujedinitelja od strani krone in z vidovdanske ustavo je državnopravno razmerje med Srbi, Hrvatit in Slovenci ureljeno v edinstveni državi. Zato je staljšče, raz katerega motri «Slovenec» zblizanje Hrvatov in Srbov, brez prave podlage in so njegova izjava in v toliko zanimiva, ker hoče sugerirati svojim pristancem, da bi Slovenci klub dosedanjim zvezi klerikalcev z radićevci mogli doseči kakšno avtonomistično cilje, ki jih je progláslala SLS zadnja leta kot edino odrešilo. Nad možnostjo uresničenja svoje kombinacije na tudi «Slovenec» sam dvomi, ker pravi, da je ta «nagodba» popolnoma odvisna od radikalov.

«Slovenec» se seveda ne more zadržati bledih očitkov napram Radiću, češ, da je z demagoškim harangviranjem mas in neerečnimi krilatimi pač pridobil hrvatsko ljudstvo, da pa se ni zavedal odgovornosti, da je laj pomagaj s svojimi govori zrušiti svoje priatelje in da je spravil svojo stranko v položaj, v katerem je morala kapitulirati, ne da bi vedel, s čim bi bodo radikali povrnili njeno veliko žrtve. «Slovenec» z obzidno Radićeve politike obsoja obenem tudi politiko dr. Korošca. Medtem ko govore danes klerikalci, da je hrvatska pučka stranka zasledovala edino pravo politiko, je dr. Korošec žrtvoval to stranko svoji zvezi z Radićem, ki je s harangviranjem mas in z neerečnimi krilaticami vlačil v svoj tabor hrvatsko ljudstvo. Dr. Korošec je osnoval z Radićem federativni blok in je ostal tudi z njim v tesni zvezi, ko je pomagal «zrušiti svoje priatelje».

Ako bi bil dr. Korošec pameten, dalekoviden in razsoden politik, bi se ne vezal s človekom, ki ga je tiščal ves čas v politično zavo. Mi smo svarili dr. Korošca pred Radićem radi slovenskega ljudstva, ki je radi negativne in destruktivne politike teh dveh mož do-

voli trpelo zadnja leta. Ako bi dr. Korošec poslušal naš glas, bi ne prihranil razočarani samo našemu ljudstvu, ampak tudi sebi in svoji stranki. Toda slepcu tudi z baklo zamaž kažeš pot!

«Resnica je bridka, bil bi na greh, če se ne bi povedala», pravi «Slovenec»: «greh predvsem napram hrvatskemu narodu, ki se mora iz politike gosp. Radića naučiti, da je nevarno slediti vsakemu, kdor mu slika pred očmi neizpolnjive fantazije.» Mi pa ohranjamo, da je tega greha skrivati tudi dr. Korošec, ki je s svojim zavezništvom z Radićem stranko krepil v hrvatskem ljudstvu vero, da so Radićeve fantazije izpolnive. Istega greha pa je kriva tudi vsa SLS, ki je slika s pomočjo zavezništva z Radićem slovenskemu ljudstvu pred očmi neizpolnjive fantazije o avtonomiji Slovenije.

Končno piše klerikalno glasilo z ozirom na preokret v Radićevi stranki, da je tudi slab sporazum boljši od nobene in da bo sporazum med Hrvatit in Srbi, oziroma Slovenci pogreznili v nič. Pribeževajo in dr. Žerjav z demokratično stranko vred. To je edina tlažba, ki jo daje «Slovenec» svojim ljudem. Z ozirom na to, da je sporazum med Hrvatit, Srbi in Slovenci mogoč samo na popolnem priznanju državnega in narodnega edinstva ter vidovdanske ustave in da je to staljšče dosledno zastopala samostojna demokratična stranka, da se je njena politika izkazala kot edino prava in uspešna pot do sporazuma ter okrepitve države, pa so žele in napovedovanja klerikalnega trobila brez vsake podlage. Ne more propasti stranka, katere ideje zmagujejo!

Dasi se iz vsega «Slovenčevega» modrovanja jasno vidi, kako radi bi klerikalci tudi v sedanjem položaju prišli do sklade in da bi bili pripravljeno do koncesij, pravi končno, da se hoče SLS klub vsemu boriti za resnično politično in gospodarsko avtonomijo! Osnovne samo vsebi. Ne bomo «Slovenec» vas kdo na tej podlagi v sedanjih političnih razmerah vabil v svojo družbo in da bo kdo edineh od zmagovitih idej državnega in narodnega edinstva, potem se temeljito motite! Zato reji pamet in na kolena!

Odločilni dnevi za Herriotov kabinet

Millerand, pariški senator. — Herriotov govor v Fontainebleau. — Vlada pred padcem?

Pariz, 6. marca.

Prihodnji dnevi bodo odločilni za kabinet g. Herriota in za nadaljni obstoj vladajoče zveze socialističnih radikalov republikanskih socialistov in republikanskih leviharjev s socialisti druge internacionale. Težkega položaja ne taji sam leviharski kartel in del njegovega časopisa resno govori o nevarnosti povratka «reakcije». Morda je ta alarmantni pesimizem pretiran — zakaj od Herriota do Milleranda so na vrsti še kombinacije s de Monzie, Painlevéjem, Briandom ali Louchetom na čelu, ki jim niti «Ere nouvelle» ne more očitati reakcionarstva — vendar dogodki zadnjih dni utrjujejo v gledalcu prepričanje, da so dnevi kabineta v sedanjih sestavi šteji.

Prosvetni minister Francois-Albert bo jedva vzdržal naskok, ki ga pripravljajo nanj desnica v senatu radi dogodkov v latinskem okraju, katerim je sledila visokošolska stavka. (Opomba uredništva: Medtem je senat že izrekel prosvetnemu ministru pričakovano nezaupnico.) Padcu finančnega ministra Clementa je v nedeljo sledila izvolitev bivšega predsednika republike, Milleranda za senatorja seinskega departementa. Millerandova zmaga, ki je brez ožje volitve pridrži do absolutno večino nad vsemi ostalimi kandidati, je navzlic dejstvu, da sta Pariz in okolica tudi doslej imela desničarskega zastopnika v senatu, nadvse karakterističen znak za sedanji tok javnega mnenja v Franciji. Leviharski kartel gleda v bivšem pravovernem socialistu Millerandu, ki je pozneje postal delavski minister in ustanovitelj reformističnega socializma, napredoval iz ljutega antimilitarista do vojnega ministra in predsednika republike, pravega šefa desničarske opozicije in se silno boji podjetnosti in drznosti tega državnika z nadvse pestro preteklostjo in silnimi izkušnjami. Nasprotniki ga radi nazivajo z imenom francoskega Mussolinija in levih kartel je takoj po svoji volitvi zmaci v maju lanskega leta začel proti Millerandu boj do iztrebitve. Nainrej ga je novsem protustavno prisilil, da je moral pred potekom roka odločiti čast predsednika republike. Nato ga je skušal sploh onemogočiti v političnem življenju in za liki tigru Clémenceauju poslali v arhiv francoske parlamentarne zgodovine. In ta osvražen, z imenom «izdaialca» in «odpadnika» žigosani Millerand od nedelje naprej zastopa Pariz in okolico v senatu, v katerem nainrej prevzame dejansko vodstvo krenke in bojvite opozicije. Vsa žolčna kampanja socialistov, komunistov in radikalov je bila torej zaman.

Ni čudo, da je spričo take situacije zavladala nervoza in razdraženost v vladnem taboru. Herriotov nedeljski govor v Fontainebleau je za to razpoloženje veren izraz. Predsednik vlade je v času, ko njegov novi finančni minister de Monzie pripravlja projekt za prostovoljno oddajo premoženja, ki more uspeti le v atmosferi zatijša strankarskih strasti in zaupanja posejdenih slojev v državno vodstvo, z vso vehemenco napadel kapital in opozicijo malone obdolžil finančnega defetizma. Zvalil je vso krivdo za težki finančni položaj republike na svoje prednike in je oznanil energične korake proti kapitalu za sanacijo državnih financ. Povedal je, da ni on kriv, če je ob njegovem nastopu znašal francoski državni dolg 277 milijard frankov, neupoštevaje zunanji dolg v Ameriki in Angliji. Obdolžil je opozicijo, da je gospodarila tako, da je od 90 milijard nekonolidiranega dolga 37 milijard s čisto kratkim rokom in da je samo letos plačati 21 milijard frankov obresti. Herriot je izjavil, da je treba zreti resnici pogumno v obraz in apelirati na hrabrost davkoplačevalcev. On za svojo osebo ne bo ponustil defetizmu in izvijanju kapitala in raje podleže v parlamentarnem boju kot zametari dolžnost napram domovini.

Opozicija odgovarja, da je sam Herriot v večini slučajev glasoval za finančne ukrepe prejšnjih vlad in da se je položaj pod njegovo upravo še poslabšal, ker je nova večina tretirala budžet kot kako z naskokom zavzeto mesto. Današnja vlada da hoče le napolniti kase, da bi mogla skrbeti za svoje partizane. Posedevci sloji, ne le industrijski in trgovski kapital, ampak tudi kmečko prebivalstvo ne zaupa vladi, ki na komando socialističnih revolucionarcev ruši načelo privatne lastnine in zahteva danes desetino premoženja vseh državljanov, a pripravila pot popolni zaletembi v duhu socializma. Za rešitev financ je treba zaupanje naroda, ki ga je sedanja vlada izgubila.

Opozicija vidi izhod iz situacije v odstopu Herriotove vlade. Bivši vojni minister Marinot je izjavil na shodu v Auchu 5. t. m., da se mora v interesu Francije leviharski kartel raziti ali pa se mora zbornica razpustiti in apelirati na narod.

Prihodnji dnevi bodo pokazali, če bo spravila vlada skupaj potrebno večino v zbornici in senatu za svoj načrt premoženjske oddaje, ki jo naziva Millerand «ne le nedovoljeno, temveč tudi absurdno». Če ji ta ne preveč lahka naloga ne usne, bo moral Herriotov kabinet odstopiti in napraviti prostor novim možem, ki bodo vladali morda — brez socialistov. S tem bi nastopil konec leviharskega kartela.

Politične beležke

+ Tudi zaradi «fiktivnega» terorja so v strahu. Ovrgli smo teorijo dr. Oosaria, ki je v Narodni skupščini branil slovenske politikujoče duhovne s krilatice: «Verski teror je zgolj fikcija, nasprotje samo v sebi. Ne bomo «Slovenec» odgovarjali na repliko, ker ne more s sveta spraviti konkretnih primerov klerikalnega derjstva, ki smo jih pred slovensko javnostjo sproti razkrinili ml. pred Narodno skupščino na Pribeževlj, Žerjav in Pivko. Pač na naj citiramo «Domoluba», ki v novem tiskovnem zakonu pogreša sledeče: «Bog, vera, cerkev, duhovnik — je — ti ne pridejo v okrilje novega tiskovnega zakona, kakor ga predlagajo Žerjavovci. Boga, vero, cerkev, duhovnike bo lahko vsakdo poljubno opluval.» Vrlo občutljivo, gospodnje jezuiti pri «Slovenec» in «Domoluba»! Boga vero in cerkev sicer prav strogo ščitijo kazenski in drugi zakoni — ampak politikujoči

duhovniki, za katere vam edino gre, bodo kot navadni zemljani žal še nadalje izpostavljeni javni kritiki, kakor vsak drugi, ki čese tam, kjer ga ne srbi, ali pa celo zlorablja svoj položaj. Naj jim bo v tolažbo, da je verski teror samo «fiktiven» in da so zatorej tudi oni le fiktivni mučeniki.

+ Mariborsko tajništvo SLS razpošilja županstvom okrožnice s prošnjo, naj naznanijo politično pripadnost posameznih odbornikov. Po mnenju SLS tajništva so torej županstva že neke vrste ekspozičure klerikalcev.

+ Umik koncentracije. Medtem ko smo mi označili vse vesti opozicijskega tiska o možnosti koncentracijske vlade ob njihovem prvem pojavu kot prazne kombinacije, poroča sedaj tudi beogradska «Pravda», da ne bo nič s koncentracijo, ki je bila predvsem njena iznaidba. «Pravda», ki je vpletala v svoje kombinacije tudi krono, češ, da ona želi koncentracijsko vladu, poroča namreč sedaj, da je ministrski predsednik v pondeljkovi avdijenci pri kralju odklonil koncentracijo in da je sedaj vse zaostalo. Seveda je zaostalo vse, in sicer za opozicijo, ki je upala, da bi z intrigriranjem mogla doseči koncentracijsko vladu radikalcev in opozicijskega bloka ter tako rešiti, kolikor je sploh mogoče. Tudi današnji «Slovenec» poroča o kombinacijah glede koncentracijske vlade in pravi, da bi v opozicijskih krogih ničesar ne imeli proti koncentraciji (kakvo milostnost!), ne verujejo pa, da bi radikali iskreno želeli koncentracijo. Tudi mi ne verujemo, kar smo povedali že pred par dnevi: opozicija bo pač morala svojo nekoncentrirano juho sama popeliti.

+ S čem Hrvati izgubljajo ugled? Kdor še ne vé, naj čita v klerikalnem «Domolubu» kratko in jasno: «Za Stjepan Radić je vzel Hrvatov kot politično mnogo ugleda. Pavle Radić pa ga je čisto zapravil. Pavle Radić je bil tudi že dvakrat pri kralju!» — Tako, zdaj pa vemo, zakaj dr. Korošec ne pride več do kralja. V dvoru se bojijo, da ne bi s takim ponižanjem zapravil slovenskega ugleda, kakor Pavle Radić zapravil hrvatskega; Zato dr. Korošca nočejo dražiti z vabilom na avdijenco. Posebno ne od tistega dne, ko so klerikalni tigri s pretepanjem in rjoenjem v Narodni skupščini spravili slovenski narodni ugled na tako odlično stopnjo.

+ Pavla Radića zadovoljstvo ne mine. Zagrebški listi beležijo, da je Pavle Radić pred svojim odhodom iz Beograda obiskal tudi našega pariskega poslanika dr. Spalakovica, ki je znan protivnik bolševikov in njihovih internacional. No, Pavle Radić je tudi s tem sestankom bil «vrlo zadovoljen», kakor je izjavil novinarjem, dočim podrobnosti razgovora ni maral izdati. Listi sodijo, da je Pavle Radić s Spalakovičem razpravljal o več vprašanjih, tičečih se HRSS, posebno pa o njenih zvezah z moskovsko seljaško internacionalo.

Po svetu

— Garancijska ponudba Rusije baltičnim državam. Ofojčena litavska brozjavna agentura «Elita» poroča, da namerava sovjetska vlada še v kratkem času staviti baltičnim državam ponudbo glede sklenitve garancijske pogodbe.

— Španske politične stranke pod kurateljo direktorja. Španska patriotska unijonistična stranka je izdala te dni manifest, v katerem izjavlja, da je prenehala obstojati kot stranka, ampak predstavlja samo patriotsko unijo, ki hoče vzgajati ustvarjače se stranke in jim stati ob strani toliko časa, dokler se spontano ne porodi nova Španija. Patriotsko unijo je ustanovil pred enim letom direktorji, ki je uvidel, da omejitve na notranjo politiko ni več mogoča in da se mora njegov organ — patriotska unija — posvetiti tudi zunanji politiki.

— Podaljšanje delavnika v Angliji? Nova angleška zakonodaja za tvornice vsebuje 140 paragrafov, od katerih je namenjen glavni del legalni konsolidaciji obstoječih razmer. V zakonskem načrtu pa je tudi mnogo novih predlogov, ki bodo naleteli na hud odpor, posebno dolžba, da naj tudi 48 urni tednik velja samo za ženske in otroke, dočim je prejšnji Hendersonov zakonik načrt predvideval 48 urni tednik tudi za moške, kakor določa to washingtonska pogodba.

— Ureditve vprašanja dolgov. Državni podtajnik v zakonodajnem uradu v Washingtonu, Gararard Windston, je odpotoval včeraj v Anglijo. Njegovo potovanje je v zvezi s stremženjem Amerike, da se sklene nov dogovor glede ureditve dolgov. Windston namerava zaenkrat posetiti samo London in Pariz.

— Voliti manevri ameriške mornarice v Tihem morju. V San Franciscu je zbranih 107 vojni ladij vseh vrst in razredov obstoječe vojno brodogradne Zedinjenih držav, ki oddide čez 10 ml po končanih pripravah na velike manevre v vodovje Havajskih otokov, nakar obišče tudi Avstralska prisanišča. Vrhovni poveljnik brodogradje je admiral Counts.

— Verski davek v Pragi. Na torkov se je centralne uprave praške občine je bila prot glasovom klerikalcev sklenjena uvedba verskega davka za Prago.

— Izpraznitev otoke Sahalina. Japonci so izpraznili otok Sahalin in izročili upravo zopet sovjetskim oblastim.

— Ženska volilna pravica v Franciji. Francoska zbornica je v sredo s 393 proti 183 glasovom sprejela zakonski načrt, ki dovoljuje ženskam aktivno in pasivno volilno pravico za občinske in kantonalne volitve.

— Revolucionarna sovjetska pisarna na Dunaju. Diplomatični poročevalec «Daily Telegraph» objavlja očividno oficiozno informacijo, da je bil, odkar je bil imenovan Joffe za sovjetskega poslanika na Dunaj

ustanovljen v avstrijskem glavnem mestu urad za pripravljajanje kom. revoluciji na Balkanu. Albanija, Grška in Bolgarska prihajajo v tem oziru v prvi vrsti v poštev. List izraža upanje, da bodo avstrijske oblasti ukrenile vse potrebno, da osvobodijo donavsko ozemlje boljševiške kuge.

— Težak konflikt v berlinski kovinski industriji. V berlinski kovinski industriji grozi izpor ogromnega obsega. Pogajanjem glede nove ureditve delovnega časa, dopusta in mezd se je namreč pridružil sedaj še nov konflikt. Kovarji so odklonili vse zahteve delodajalcev in stopili v stavko. Zveza berlinskih kovinskih industrijalcev je poslala Zvezi kovinskih delavcev ultimatum, da morajo stavkajoči delavci takoj nastopiti delo, sicer bodo vse tovarne zaprte. Ker pa so kovinarji odklonili to zahtevo, so delodajalci zaenkrat izpili 8000 delavcev, pričakuje pa se, da bodo v kratkem sploh vse kovinske tovarne ustavile delo. S tem bi postalo okoli 740.000 delavcev brez kruha.

— Poljski parlament je v soboto zaključil svojo zimsko sejo. Listi pričakujejo ob tej priliki bilancne pregledke, ki so zlasti glede senata zelo nezadovoljivi. Celo vladi prilazni listi očitajo senatu, da delo Sejma samo ovira.

Vesti iz Prekmurja

Sokolska akademija v M. Soboti. Dijaški odsek Sokola je priredil v soboto, 4. t. m. akademijo s pevskimi in telovadnimi točkami, deklaracijami in simbolično igro «Tri glava». Vse točke so izvrstno uspele, zato je mnogoštevilno občinstvo navdušeno plosčalo prekmurjskim dijakom-Sokolom. Prireditev je pokazala, da dorasča v Prekmurju generacija, katero preveva narodni in državni duh, ki jamči za lepšo bodočnost Prekmurja.

Imenovanje. G. višji poštar Jakob Čuš v Murski Soboti je imenovan za upravnika. Čestitamo!

Oljčni dan v M. Soboti. Kolo Jugoslovenskih sester v M. Soboti je priredilo na cvetno nedeljo oljčni dan za ubogo dečo, ki je dobro uspel.

Požar. Štefanu Sečku, posumniku v Gorici v Prekmurju, je zopet zgorel kup slame. Kakor smo poročali, je istemu posumniku pred tedni zgorel tudi kup slame na posestvu v Čekečki vasi. Brez dvoma je storilec v obeh slučajih isti in gre bržkone za maščevanje.

Poldelški delavci za Francosko. Poljski delaki delavci, ki želijo iti na delo na Francosko, se naj oglašajo pri državnih borzi dela v M. Soboti, kjer dobe natančnejša poročila.

Sv. Jurij v Prekmurju. V nedeljo, 5. t. m. je imel pri nas karlan Krajnc iz Maribora političen shod v šoli. Tarnal je najbolji o Radićevih spretnostih, ki je naši politikujoči duhovščini zmešala račune.

Kupčinci. V nedeljo, 5. t. m. je imela tukajšnja organizacija JDS svoj občni zbor. O političnem položaju je poročal zastopnik sreskega odbora iz M. Sobote. Stari odbor je bil ponovno izvoljen. Razvila se je tudi živahna debata o gospodarskih težavah prekmurskega ljudstva, zlasti o zastoju v izvozu živine.

Iz Primorja

• Temeljni kamen za novo bolnico v Gorici bo položen letos dne 4. novembra. Poslopje bo stalo na mestu nekdanje deželne umoholnice.

• Zdravnik pred sodiščem. Pred goriskim sodiščem se je moral te dni zagovarjati dr. Gaeta iz Červiniana radi pomoči, katero je nudil neki ženski pri splavljenju, kar je imelo za posledico smrt pacientke, kateri je bilo ime Marija Leardi. Doma je bila iz Ogleda. Tekom razprave se je pokazalo, da je obtoženi zdravnik žrtve konkurence, zato ga je gorisko sodišče oprostil, kar so vzeli ljudje z zadovoljstvom na znanje.

• Suspenzija a divinis, ki je zadela tri goriske monsignorje in o kateri smo nedavno poročali v «Jutru», je hudo razburila goriske nacionalistične kroge, ker se je izvršila v Rimu kot kazen za gonjo zoper goriske knezonadškofa dr. Sedeja. Suspenzirani svečeniki so namreč intrigrirali proti lastnemu cerkvenemu dostojanstveniku z nedovoljenimi spletkami, valed česar je izrekla kongregacija cerkvenih obredov v Rimu nad njimi zaslužen obsojdo.

• Avtomobilski promet na progi Trst-Pazin nameravajo ukiniti z današnjim dnem, ker se prevažanje z avtomobili ne izplača. Avtomobil se je pri svojih dosedanjih vožnjah dotikal Buzeta, Opertalja, Motuvana in Kavrotke. Opustitev zveze pomeni za te kraje vsekakor stvarno škodo.

Izjava

Ker moji poslovni neprilatelji raznašajo o moji tvrdi slaba poročila, v toliko, da mi škodujejo, češ da bom radi izgube 2.000.000 Din, katere bi mi imela izplačati Sekcija za gradnje železnice, prisiljen napovedati insolenco, izjavljam, da so vse te vesti prosto izmišljenie in zlagane. Sekcija je pri meni plačala vse račune do zadnjega maleknostnega računa, približno 5000 Din.

Prosim torej vse svoje poslovne priatelje, da mi naznanijo te ljudi, da jih tožim ter zahtevam zadoščenje, nie same pa, da se o meni in moji tvrdki informirajo pri okrajni posojilnici v Ormožu.

Ludovik Kuharič, rošestnik in trgovec v Ormožu.

Naši kraji in ljudje

Revizija pravilnika o bratovskih skladnicah

Rudarsko glavarstvo v Ljubljani je na 7. t. m. sklicalo v knjižnično dvorano pokrajinske uprave anketo, ki naj bi razpravljala o potrebnih spremembah rudarskega zavarovanja. Anketo je otvoril in vodil rudarski glavar g. inž. Stiergar, ki je v splošnih oblikih poudaril namen ankete. Ankete se je udeležil v imenu Zveze industričev g. dr. Golia, v imenu delavske zbornice predsednik g. Cobal in tajnik g. Uratnik. Tudi udeležba od strani ostalega delavstva in rudniških podjetij in rudarjev je bila mnogoštevilna.

Zastopnik Zveze industričev je predložil zahteve Zveze in zlasti poudarjal, naj organizacija zavarovanja ostane ona pred uveljavljanjem pravilnika, zastopala načelo paritetnega zastopstva, kritiziral finančno stran pravilnika in visoke dajatve, ki niso v skladu s splošno krizo v rudarstvu in topilniški industriji in da je odstotek prispevkov za dajate znatno prenežen. V skladu s tem je predlagal znatno znižanje dajatev in druge materialne omejitve.

Delavska zbornica je zastopala načelo večinskega zastopstva delojemalcev v upravi, zagovarjala princip centralizacije z upravnimi decentralizacijo in v spremenišnevalne predloge sprejela nekatere materialno-pravne zboljšave.

Tenor debat je tvorilo vprašanje finančne kritičnosti in tu je zavarovalni tehnik g. Lajman izjavil, da je brez točnih matematično-statističnih podatkov točno in zanesljivo zavarovalno-tehnično kalkulacijo nemogoča. Računi morajo biti zlasti pri takem nosilcu zavarovanja, ki ima majhen krog zavarovancev posebno točni, da celo zavarovanje ne pride v katastrofo. Bil je mnenja, da neskladje dajatev pravilnika zahteva, naj 7 odst. prispevek.

Dr. Bohinjec je v organizatornem oziru za neugodno in invalidno zavarovanje poudarjal potrebo centralizacije, ki da je v skladu s principom rizika v zavarovanju in socialna potreba in ekonomična nužnost. Kako daleč naj ta centralizacija seže, je stvar matematike in številk, ki naj ugotovijo znosno rizikovo enoto. Bolniško zavarovanje pa po svojem bistvu zahteva popolno avtonomijo, katere pravilnik ne daje. Skupščina glavne bratovske skladnice je samo formalen forum brez stvarne vrednosti. Zvišuje samo upravne stroške. Zato naj odpade. V gospodarskih institucijah veljajo številni organi sploh niso koristni. Dr. Bohinjec je zelo umestno in v intencijah prizadetih poudarjal potrebo, da se k bratovskim skladnicam priključi tudi pokojninsko zavarovanje nameščencev, ker moderno preventivno zavarovanje ne prenese ločitve bolniškega in pokojninskega zavarovanja. Izvrši naj se prenos tega zavarovanja od Pokojninskega zavoda na bratovske skladnice. Proti priteti govore zlasti tudi psihološki momenti odgovornosti. Glede kroga oseb, ki naj uživajo dajatve zavarovanja je poudarjal, da predmetna določila ne smejo biti v nasprotju s splošnim zavarovanjem, z intencijami civ. zakonika. Ostala materialno-pravna določila se morajo kriti tudi s smericami mednarod. urada dela. V krog sorodnikov naj se med drugimi iz splošno družinskih etičnih in socialnih razlogov pritegnejo tudi otroci iz prvega zakona in v brezplačno rejo vzeti otroci, ki so v vseh sedanjih soc. zav. zakonih zanemari. Taki slučajni niso pogosti in ne zahtevajo velikih finančnih sredstev, v javnost na reflektirajo zelo pozorno. V glavnih materialnih določilih naših zav. zakonov ne smejo biti v pomembnejšem nasprotju s inozemskimi zakoni, kar je važno radi sklepanja mednarodnih pogodb. Čakalna doba mora biti za starost in invalidnost enotna, ker starost je invalidnost. Splošni zakon

Emil Zolla:

Zaza

Otrok varieteta ali Borba dveh žensk do srca!
Mladal prepovedano.

ELITNI

o zav. delavcev je osvojil načelo 200 tedenske čakalne dobe in vsaj to mora obdržati tudi rudarski zav. zakon in to že iz razlogov reciprocitete veljave obeh zavarovanj.

Podlaga za odmero podpora in prispevkov mora biti izbrana tako, da je omogočena avtomatično demontiranje in stalno prilagodevanje vsakokratnim življenjskim in gospodarskim prilikam. Glede finančne strani pravilnika morejo resno in avtoritativno mnenje povedati le zavarovalno-mat. računi. Vsaka druga kalkulacija je le uganjanje. Ako je v sploš. zavarovanju prispevek za invalidno zavarovanje določen na 3 odst. — in ta odst. gotovo ne more viseti v zraku, mora za rudarsko zavarovanje zadoščati isti odst., ker se razlike v podlagah precej kompenzirajo. Znatno finančno razbremenitev bi prinesla tudi uredba absolutne karenčne dobe v bolniškem zavarovanju, dalje primerna uporaba rezervnih kapitalov nezgod. zavarovanja, ki je pač pričakovati naravno valorizacijo (zniževanje) nezgodnih rent. Tudi za državo obstoja moralna in pravna dolžnost, da s primernimi subvencijami olajša dosego finančne ravnovesja.

Anketa je izvolila iz članstva ožjo komisijo, ki bo v bodočih sejah obravnavala podrobnosti predlogov.

Dobrovoljec vohun

Senzacionalna aretacija v Skoplju.

V Skoplju so odkrili v torek senzacionalno vohunsko afero, ki izvira iz Dunaja in iz Budimpešte. Tako iz četaške in kačaške akcije, kakor tudi iz vsebine te špijonaže je jasno razvidno, da so se vsi sovražniki naše države vrgli na Staro Srbijo, bodisi zato, ker je ona najvažnejši del našega državnega organizma, ali pa morda vsled tega, ker računajo, da je v tamkajšnjih krajih najugodnejši teren za vse tajnstvene in nevarne posle. Glavni vohun je bil aretiran pred dvema dnevoma in izročen sodišču, preiskava pa se z vsoto strogo nadaljuje. Vohun je Rudolf Patek, rodom Čeh iz Bratislave. O njegovem zanimivem in kompliciranem življenju se je ugotovilo dosledaj sledeče:

Patek je bil špijon avstrijskega vojnega ministrstva še pred balkansko vojno 1912. in je vohunil po Stari Srbiji. Med balkansko vojno se je tako v Srbiji kakor tudi na Bolgarskem delal navdušenega Slovana in pridno služil Dunaju. Za časa velike svetovne vojne je stopil po nalogu avstro-ogrškega generalštaba celo kot dobrovoljec v srbsko armado. Ko je Srbe zavstila sreča, so ga Avstrijci ujeli. Pri tej priliki so prišla na dan dejstva, ki Patka silno obremenjujejo. Ko je namreč avstrijska vojaška oblast zvedela, zakaj se je njen vojni obveznik nahajal v srbski armadi, ga je takoj izpustila in mu vrh tega omogočila, da je pobežnil na solunsko fronto. Tako je postal Patek slaven ne samo kot velik slovanski rodoljub, ampak tudi kot junak velike vojne.

Po vojni je obdržal svojo ulogo, čeprav je Avstro-ogrška razpadla. Na čigav račun je nadaljeval svoje vohunске posle, pa še ni znano. Prišli so mu na sled šele v torek in ga takoj izročili sodišču v Skoplju. Način, kako so ga razkrinkali, je zelo zanimiv. Patek je živel dolgo časa brez dela v Skoplju. Vsak mesec ob gotovem času je redno prihajal k nekemu trgovcu v Skoplju, čegar imena oblasti še nočejo izdati, in mu naznanil, da pride za njega na trgovčev naslov kot nagrada za poslovne stike čez iz Budimpešte. Patek je dalje pred kratkim zahteval potni list za Čehoslovakašo z izgovorom, da hoče domov. Mudil pa se je potem ves čas na Dunaju in v Budimpešti. V Bratislavi je bil le en dan, da je izposloval vidiranje potnega lista in izbrlisl sledov, da se je nahajal pravzaprav na Dunaju in v Budimpešti. Ko se je vrnil v Skoplje, je mirno nadaljeval špijonažo, dokler ni bil končno aretiran. Pri njem so našli šifre, katerih se je posluževal. Policiji se je kmalu posrečilo najti ključ za te šifre in je nato dognala, da je Patek pri zadnji priliki poročal o številu in moči naše vojske napram Bolgarski, Grški in Albaniji, o njeni pripravljenosti in podrobnosti v posameznih naših

vojaških edinicah. Pri hišni preiskavi na njegovem stanovanju, so našli tudi knjižico, iz katere je razvidno, da se Patek bavi s filozofijo in raznimi problemi in da torej ni navaden vohun.

Pisma budimpeštanske banke, ki je pošiljala Patku denar, so bila izročena sodišču, ravno tako tudi šifre, ki se jih je Patek posluževal pri doobsovanju z madžarskimi oblastmi. Patkova aretacija je vzbudila v Skoplju tem večjo senzacijo, ker je bil tamkaj splošno znan in imel stike z najboljšo družbo.

Predrzen italijanski slepar

Ljubljana, 7. aprila.

Kakor kaže, smatrajo mednarodni pustolovci Jugoslavijo za pravcat eldorado, kjer lahko, ko jim v njihovih domaćih deželah že gori za petami, uganjajo še nekaj časa svoje pustolovščine. Z ozirom na bližnjo italijansko mejo prihajajo posebno v Slovenijo prav rali Italijani, ki poskušajo pri nas bodisi v mestih ali na deželi svojo srečo.

Pred tedni se je pojavil v družbi prekupečalcev s konji v Ljubljani visok, primeroma eleganten mladenič, govoreč italijanski, ki je prav z njegovemu rodu lastno zgovornostjo znal zanimati ljudi, s katerimi je prišel v »trgovske stike«. Ker je bil vsak hip pripravljen telegrafirati po denar svojim staršem in je bil radi denarja v večnih zadregah, so mu naši ljudje radi pomagali ter mu posojali večje vsote. Ko pa je denar v raznih družbah brzo pognal, si je znal pomagati na drugačen način — enostavno s tatvinami.

Kradel je najraje kolesa. V nedeljo je oprezal za kolesom pečarja Antona Kovačiča na Viču. Ker pa je njegovo namero preprečili moštvo varnostnikov, ki ga je opazoval, jo je ubral proti Vrhniki in že sredi poti odpeljal še sveže pleskano kolo nekemu posestniku na Loci nad Brezovico. S kolesom se je odpravil v Ljubljano in ga spravil za nekaj ur v denar pred kolodvorom. Dan pred se je nahajal pustolovec brez sredstev tudi na Vrhniki. Tamkaj je izvalil s seboj neko potuločo damo, s katero sta krenila peš v Ljubljano in se tukaj dobro zabavala. Nakrat pa je strmeči ženski izginil izpred oči kot bi ga odgnal veter.

Na razne prijave pa je bil pustolovec v ponedeljek vendar aretiran in sicer v nekem hotelu v Kolodvorski ulici. Bil je že ukljenen in detektiv ga je predel stražnikom. Kakor hitro pa je mislil, da je s stražnikom sam, se je spodaj v vrtu z mačjim skokom pognal skozi zaprto okno na dvorišče in drvel proti Miklošičevi cesti. Bil pa je kmalu spehan in ukročen ter odveden na policijsko ravnanstvo. Tam je po dolgem zaslišavanju izpovedal, da se piše Dante Plocioni, rojen 1. 1897., doma iz Jese v Italiji. Tekom zaslišavanja je tudi izpovedal, da je prišel v Jugoslavijo zato, ker je menil, da se da pri nas prijetno živeti na račun drugih ljudi. Naše oblasti so trdno prepričane, da imajo v rokah prav »težko ribo«, ki ima na vesti še razne težje grehe, ker se bodo za njega zanimali bržkone tudi italijanske varnostne oblasti.

Napredovanje rezervnih oficirjev

Napredovali so v pehoti v čin rezervnega kapetana 2. razreda dosedanj rezervni poročniki: Stanko Erhartič, Anton Burgar, Josip Hočevar, Anton Rožič, Josip Birs, Fran Tomšič, Oskar Marčič, Fran Peterne, Ferdinand Ferluga in Anton Batagelj. V čin poročnika dosedanj podporočnik: Jakob Kovač, dr. Miroslav Poljak, Dragotin Gasteiger, Vinko Janež, Ivan Prosekar, Josip Marčič, Ivan Stvec, Jože Pretnar, Ivan Dobrič, Josip Stimec, Stanko Strupi, Evgen Peček, Mirko Krčmar, Pavel Kals, Leonid Gruđen, David Zupan, Cibi Boroudek, Ludovik Janežič, Avgust Medic, Ivan Marinko, Dragotin Lapajne, Fran Terenček, Fran Sedel, Ivan Roglič, Fran Sinigoi, Fran Robida, Ivan Čadež, Andrej Uran, Lužovik

12. aprila je Velika noč.
12. aprila ob 1/2 11. pride v Ljubljano Kralj zraka — Harry Piel. ELITNI.

Komar, Alfred Rogel, Josip Guzelj, Rafael Trampuž, Ivan Kapus, Ferdo Vončina, Josip Arh. Edvard Vračko, Mirko Bitenc, Vladimir Rupnik, Filip Sever, Alojzij Mrvar, Avgust Sablčan, Ernest Udovič, Alojzij Žumer, Alojzij Ivanetič, Franc Hribar, Josip Kovič, Josip Bajc, Avgust Peček, Kristijan Pihler, Raško Gradovec, Andrej Sežur, Anton Levec, Josip Spacapan, Fran Černe, Stanislav Zagar, Vaso Jeras, Janko Kavčič, Franc Leben, Miha Gaberček, Ferdinand Žužek, Milan Česnik, Ivan Perne, Fran Erjavec, Janko Demšar, Karel Sircelj, Rihard Pintar, Evgen Lovšin, Josip Pušpan, Josip Lampe, Fran Krivic, Fran Praznik, Anton Grebenc, Oskar Petrič, Pavel Bremec, Leon Kavčič, Fran Javoršek, Lovro Miklavčič, Ignacij Kavce, Alojzij Berce, Adolf Sador, Jože Šilc, Izidor Sadar, Ivan Zobec, Bogomir Pretmar, Maksim Zupančič, Ganko Janša, Vladimir Kramarčič, Fran Golob, Milan Florjančič, Oskar Pečak, Josip Bučar, Ludovik Fetič-Frankheim, Viktor Kravan, Fran Klavara, Emil Aljančič, Avgust Kerševan, Viktor Meliva, Karl Hus, Stanislav Pavlič, Ernest Soklič, Zorko Fak'n, Rafael Eržen, Fran Kobal, Zorko Kambič, Dragotin Janežič in Anton Černe.

V artiljeriji so napredovali: v čin podporočnika major Fran Pihlar; v čin poročnika podporočnik: dr. Andrej Drusovec, Josip Sinkovec, Vilko Pavlin, Milivoj Ragoz, Ivan Mezgar, Igor Tavčar, Anton Vakselj, Zdenko Salovic, Ivan Gač, Janko Hafner, Pavel Sušnik, Franc Vreček, dr. Matej Suhač, Božidar Štrbiz, Zvonimir Dokler, Josip Kovač, Slavko Pele, Tomaž Canikar, Franc Korbar, Peter Kinar, Milutin Debelak, Josip Podboj, Fran Jeglič, Srečko Kristan in Teobald Vodošek.

V sanitetski stroki: v čin rezervnega podporočnika dr. Ludovik Jurinc; v čin rezervnega kapetana I. razreda dr. Pavel Avramović; v čin rezervnega kapetana II. razreda dr. Anton Janežič; v čin rezervnega lekarskega kapetana II. razreda Zdravko Salinger.

V sodniški stroki: v čin rezervnega kapetana II. razreda poročnik Peter Grebenc.

V inženiriji: v čin kapetana I. razreda kapetana II. razreda Josip Sečič in Nikola Trnovce; v čin kapetana II. razreda poročnik Ivo Pehani; v čin poročnika dosedanj podporočnik: Artur Podvinec, Viktor Fetič, Lovro Krizman, Rudolf Kropivnik in Fran Tavčar.

V konjici: v čin rezervnega poročnika podporočnik Karel Janežič; v ekonomski stroki: v čin administrativnega kapetana II. razreda dosedanj poročnik Fran Čepičak in Fran Dominko.

Občni zbor Društva odvetniških in notarskih uradnikov

Maribor, 7. aprila.

V redni občni zbor Društva odvetniških in notarskih uradnikov v Mariboru se je vršil na cvetno nedeljo v Mariboru ob lepi udeležbi. Društvo slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov v Celju je poslalo na občni zbor društvenega predsednika Lovro Čremožnika, predsednika socialnega odseka dr. Rudolfa Doboviškega in blaginjskega Magdo Gradišnikovo. Pustko skupino je zastopal predsednik Janko Likar, pis. ravnatelj iz Ptuj. Brzojavno so pozdravili zborovanje tajnik Pfeiffer v imenu Zveze društev privatnih nameščencev Slovenije in Ljubljani ter Društva odvetniških in notarskih uradnikov ljubljanske oblasti. Slednje je poslalo po podpredsednik Emi Deisinger na zborovanje naslovljeno ekspresno pismo jako spoštljivo in idealno vsebino.

Občni zbor je trajal nad 3 ure ter ga je vodil društveni predsednik Dragotin Gilčvert. Debat se je vršila v prijetni in živahni, daš mestoma burne. Dr. Dobovišek, Čremožnik in Likar so povdarjali potrebo sporazuma in bratske slege vseh 4 organizacij v Sloveniji. Dr. Dobovišek je v temperamentnem govoru slikal velik pomor organizacij ter njih moč, ako so solidarne. Vse organizacije, celjska, ljubljanska, mariborska in ptujska so se zedinile, da delujejo čim tesneje skupno v vseh vprašanjih in izdajo v tem smislu tudi društveno glasilo »Odvetniška pisarna«, ki naj donasa društvene vesti separatno pod tozadevnimi štirimi razpredelci.

Soglasno so bile sprejete resolucije, od katerih je zlasti omeniti: 1.) Poziv k solidarnemu delovanju vseh 4 organizacij po Sloveniji in v vsaki odvetniške in notarskega uradništva, ki šteje čez 500 oseb; 2.) ustanovitev Zbornice odvetniških in notarskih uradnikov ter skorajšnji uzaknitve

LJUBLJANSKI DVOR k i n o

Telefon 730.

V četrtek 9., petek 10., sobota 11. aprila je kino zaprt

Nedelja 12. in ponedeljek 13. t. m.

Najnovejši film priljubljenih komikov

Pat in Patachon

„V sedmih nebesih“

iste, da bo to obvezna socialna institucija za šefe in uradništvo; 3.) protest proti nameravani odpravi nedeljskega počitka in podaljšanju uradnih ur; 4.) reguliranje praznikov oz. dela prostih dnevoev, t. j. a) poleg dosedaj običajnih praznikov, naj delo v pisarnah počiva na dva narodna praznika na Vidovdan in državni praznik narodnega ujednotenja ter na praznik proletariata 1. maja; b) popolnoma naj bodo prosti sledeči dnevi: velika sobota, binkoštna sobota ter dan pred božičem; c) v poletem času od 1. maja do 1. novembra se vpleje v odvetniških in otarskih pisarnah nepretrgano uradovanje in sicer le ob sobotah od 8. do 13. ure ter naj bodo dotični popoldnevi prosti in posvečeni uradništvu za njihovo osebo razpolaganje.

Obširneje poročilo sledi v Odvetniški pisarni, na katero se posebej opozarjamo.

Predsednik Dragotin Gilčvert se je v izbranih besedah spomnil druž. članov, naročnikov odn. prijateljev, ki so na tem druženem letu za vedno zapustili. Nepozabni nam ostanejo zlasti pok. dr. Franjo Rosina, odvetnik v Mariboru, dr. Josip Lavrenčič, odvetnik, Ljubljana, notarski uradnik Andrej Perc, iz Celja ter prijatelj Wutte, vodja z. knjižice in Josip Zapašek, izvršilni poduradnik obo iz Maribora.

Pri volitvah je bil soglasno izvoljen predsednikom dosedanj predsednik Dragotin Gilčvert, v odbor pa: Medved Stefan, Moškoni Franjo, Rauter Mici, Hrašovec Alojzij, Kotnik Anica, Homovc Marica, Hoeschitz Karl in Mlakar Ljilja ter namestnikom Dergas Stefan, Kurzman Oskar in Planinšek Martin v nadzorstvo: Lorber Janko in Val Drago.

Ekскурzija naših elektrotehnikov v Italijo

Kakor smo že poročali, si nameravajo študenti višjih semestrov elektrotehnike ljubljanske tehniške fakultete ogledati velike hidroelektrične naprave v zgornji Italiji. Prvotna namera, da bi za ekskurzijo porabili velikončne počitnice, se je pa morala opustiti radi tega, ker ekskurzijski fond Akademnega kluba elektrotehnikov razpolaga komaj z eno četrtino potrebne vsote za omogočitev udeležbe revnejšim slušateljem. Prošnjam omenjenega fonda se je odzvalo še le malo podjetij in od številnih občinskih svetov, na katere se je odbor obrnil, se je odzvala samo občina Kočevje. Deputaciji, ki se je v spremstvu ge. Franje dr. Tavčarjeve ogledala pri velikem županu dr. Baltiču, da ponovno zaprosi za državno podporo, je g. veliki župan obljubil prispevek in pokazal veliko zanimanje za idejo ekskurzijskega fonda, da se s podeljevanjem brezobrestnih posojil omogoči udeležba na strokovnoznanstvenih ekskurzijah tudi najrevnejšim.

Kakor doznavamo, se namerava sestaviti temu ekskurzijskemu fondu nadzorstvalni komite, v katerega naj bi se pozvale naše najplivnejše osebnosti. S tem bo dana garancija vsem, ki so ali bodo prispevali k temu fondu, da se prispevane vsote pravilno porabijo. Upamo, da bodo vsa industrijska podjetja naše kraljevine in naša javnost videla velik pomen strokovnoznanstvenih ekskurzij in v gnetnem oziru podpirala stremeljenje naših elektrotehnikov, da si pod vodstvom svojih profesorjev ogledajo velike in predvsem najbližje naprave svoje stroke v zgornji Italiji.

Za ekskurzijo ljubljanskih elektrotehnikov v Italijo darovali so med drugimi: »Tranformator« elektrotehnična tovarna 1000 Din, ge. dr. Semečeva in dr. Kalanova zbrali v Celju 2200 Din, Papirnice Vevče 1000 Din, Klub Primork v Ljubljani 1000 Din, Kolo Jugoslovanskih sester v Ljubljani 1000 Din, Posojilnica »Narodni dom« v Mariboru 1000 Din, občinski svet v Kočevju 500 Din, ravnanstvo železarne Store pri Celju 500 Din. Podpisani odbor se vsem cenjenim darovalcem najprilicneje zahvaljuje ter vlijudno prosi posnemanja. — Odbor.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji.

V četrtek, petek in soboto so vsa gledališča zaprta.

Ljubljanska drama
Nedelja, 12.: »Golgota«. Izv.
Ponedeljek, 13.: »Lizistrata«. Izv.
Torek, 14.: Zaprto.

Ljubljanska opera
Nedelja, 12.: »Don Juan«. Izv.
Ponedeljek, 13.: »Carmen«. Izv.
Torek, 14.: Zaprto.

«Scampolo»

(K premijeri v mariborskem gledališču.)
«Scampolo» je dosegel pri našem občinstvu nenavaden uspeh. Privrkat v letošnji dramski sezoni je bilo priznanje vsesplošno in sprejem prisrčen.

Dejanje se vrši v Rimu, moglo bi se pa vršiti tudi kjerkoli drugod, zakaj v vsej komediji ni mnogo tipično laškega, izvemski morda nosilci glavne vloge, Scampolo, deklica s ceste. V igri je mnogo solca, nič težkega, nikakih problemov, siločih k razgledanju. V lašodnem, neovirjenem tek

se razvija pred nami dejanje brez težkih konfliktov, prinašajoč dokaj smeha in celo solze ganjenja. Igre te vrste so našemu občinstvu zelo ljube. Čuti jih kot nekaj od diha, zato se hitro vname zanje, seveda jih tudi brez pozabi. Ali prav zato so pri nas nekako potrebne. In čeprav niso umetnine s širokim razmahom in globokimi koreninami (Kerr bi dejal: »... keine Ewigkeiten werte...«), jim vendar ne moremo odrejati niti estetične niti etične cene.

Glavna vloga je za mlado, živahno igralko, ki si hoče ustvariti ime in doseči uspeh, izredno hvaležna, ker nudi možnost vsestranskega udejstvovanja igralških zmognosti, od krepkega, nepokvarjenega ljudskega izražanja do mehkega čustvovanja, ko pretvarja ljubezen iz otroka ženo. Gdč. Kovačičeva je pokazala svoj talent v najlepši luči ter dosegla krasen uspeh, h kateremu ji moremo samo čestitati. G. Železnik je bil najboljši partner, ki si ga je mogla želeči. Enaka hvala mu gre kot režiserju. G. Kokot je bil kot Egipto dober v maski in kretnjah, manj pa je zadovoljil njegov glas, ki je zvel nekam hrapavo in prisiljeno. Sploh bi

bilo večini naših igralcev potrebno, da posvečajo govorni tehniki malo več pozornosti. Gdč. Savinova kot Franca in ga. Gabrijelčičeva kot Egiptova žena sta bili dobri. Harastović je rešil vse tri vloge prav zadovoljivo. Najboljši je bil kot nakar. G. S.

Sinfonični koncert pevskega društva Krakovo-Trnovo v Ljubljani se je vršil pred razprodano dvorano Filharmonične družbe. Pevec in solisti so želi za svoje nastope živahno priznanje. Na koncert se še povrnemo.

Slovenski en »Samos«. Dr. Ivan Sanda nam javlja, da ima pripravljen za tisk slovenski en »Samos« v desetih spevih. Celotna izdaja knjige je preračunana na približno dvajset tiskanih pol. Pisatelj se je radi tega odločil izdati svoje delo samo tedaj, če se priglasi dovolj odjemalcev za pesnitev, ki bi izhajala v snopišču po deset dinarjev. Prijave sprejema dr. Ivan Sanda, Sušak, Trsatske Skale 279.

Deset lesorazov Mihe Maleša. Naš marljiv mladi slikar Miha Maleš, ki se bavi večinoma z grafiko, in je že izdal svojčas mapo risb »Slovenski možje«, se prei pa serijo razglednic, se je sedaj vnovič posvetil na trgu z novo serijo, ki obsega deset razglednic in stane 10 Din. Litografije je natis-

nila tiskarna Siatnar v Kamniku in jih javnosti toplo priporočamo.

Hudožestveniki v Beogradu. Praški Hudožestveniki nastopajo od 5. do 15. aprila v Beogradu z naslednjim repertoarjem: Na dnu (Gorkij), Selo Stepančikovo (Dostojevski), Bratje Karamazovi (Dostojevski), Ženitev (Gogolj), Medaja (Euripides), Življenjski boj (Dickens), Črešnjev vrt (Čehov), Kralj temnih soban (Tagore), »Medaja« in »Ženitev« bosta po dvakrat na odru. Gorkega drama Na dnu je nanovo inscenirana, v Gogoljevi »Ženitvi« igra glavno vlogo Pavlov, v Medaji nastopa kot glavna igralka Germanova, »Bratje Karamazovi« pa so nekoliko skrajšani. Če smemo verjeti poročilom beografskega tiska, posetijo Hudožestveniki po gostovanju v Beogradu poleg Zagreba še Ošijek, Sarajevo, Novi Sad, Ljubljano, Split in Dubrovnik.

Repertoar beografskega Narodnega gledališča obsega tedno naslednje komade: Poljub, Gdč. Kean, Medaja, Antigona, Zlatni mešan, Na dnu, Selo Stepančikovo, Ženitev, Bratje Karamazovi, Zena Zamirova, Življenjski boj, Scampolo, Črešnjev vrt. Osem točkov repertoarja bo odigrala sescila moskovskih Hudožestvenikov iz Prage. V Evripidovi »Medaji« nastopi ga Germanova, ki je toliko okrevala, da se lahko zopet posveti oderskemu življenju.

»Antigona« igra domači igralci, v prevodu S. Panduroviča in z gdč. Zlato Markovac v naslovni vlogi, režira pa jo režiser Verščin iz Novega Sada, katerega ljuto napadani znani beograjski kritik dr. Ranko Mladenović, češ, da je njegova režija solska in brez prave vrednosti.

Iz zagrebškega glasbenega življenja. V nedeljo so imeli Zagrebčanji priliko slišati dve skladbi izredne glasbene vrednosti. Prva je bila Pergolesjev oratorij »Stabat Mater«, ki se je izvajal v zagrebški stolnici pod vodstvom rektorja glasbene akademije prof. Frana Lhotke. Na orglah je sviral znani prof. Franjo Duzan. Poleg njega so sodelovali sopranistinja Milena Šulcova in altistinja Marta Pospislova. — Odbor za Strossmayerjev spomenik pa je priredil koncert, na katerem se je izvajala Lisztova simfonija »Fausta«, katero sta svirala dr. Hugo Miklavčič in Stjepan Penić na dveh klavirjih. V zadnjem stavku, ki obravnava Fetiša, je pol ceričevih zbor zagrebške cerkve »Sv. Marka« s pomočjo tenorista dr. Benkovića. Pred produkcijo je predaval skladatelj dr. Božidar Štola »Liszu« in njegovem delu.

Glasla Vaša Prihoda v Zagreb. V torek dne 21. aprila nastopi v zagrebški koncertni dvorani znani češki glasla Vaša Prihoda, ki je posebno popularen v Raki.

Domače vesti

* Iz ministrstva za narodno zdravje. Za pomočnika ministra za narodno zdravje je imenovan dr. Vlastimir Janković. Dosedanji pomočnik dr. Popović je izvoljen za narodnega poslanca in je vsled tega resigniral na svojo službeno mesto.

* Generalni komisar za Avstrijo, dr. pl. Zimmermann je včeraj preko Trsta odpotoval v Dalmacijo na oddih. Nastanek se v Gružu pri Dubrovniku ter obišče tudi nekatera druga dalmatinska mesta.

* Iz poštne službe. V področju ljubljanske poštne direkcije so premeščeni uradniki: Ferdinand Nadrag z ljubljanske glavne pošte na kolodvorsko pošto v Ljubljani, Josip Turk z mariborske kolodvorske pošte v Novo mesto in Anton Tušek iz Trbovca v Ljubljano. Trajno upokojen je poduradnik Franc Komar na glavni pošti v Ljubljani.

* Promocija. Na graški univerzi je bil 4. t. m. promoviran za doktorja vsega zdravstva vipavski rojak g. Rajmirt Basšin, sin tukajšnjega direktorja katastra g. R. Bassina.

* Smrtina kosa. V Dramljah je umrla dne 4. t. m. gospa Marija Rajh, posestnica, mati g. dr. Stefana Rajha, odvetnika v Kočevju. Pokojnica je bila vzorna mati in gospodinja.

* Okrajna cesta Rogatec-Zetale bo radi poprav pr 4 km, števil 13 iz Rogatca od 21. aprila do 5. maja zaprta za vsako vožnjo.

* Dreadnought »Viribus unitis« razstrojen. Kakor znano, so Italijani v noči 1. novembra 1918, s pomočjo mine v pulskem pristanišču potopili največjo vojno ladjo bivše Avstro-ogrske, dreadnought »Viribus unitis«, na kateri je v omenjeni noči že plapolala jugoslovanska trobojnica, ker je pokojni cesar Karl izročil svojo mornarico Narodnemu veču. Iz Pulja prihaja sedaj poročilo, da je neka privatna družba dobila dovoljenje, da ogromno ladjo, ki jo niso mogli dvigniti na površje, razstrelje, material pa proti primerni odškodnini izroči Italijanski mornaršiki upravi. Trupla mrtvih oficirjev in mornarjev, ki se baje še dobro ohranjena nahajajo v kabinah in drugih prostorih ladje, se bodo pokopala na puljskem pokopališču. Iz Pulja se dalje poroča, da se bo truplo v Puljo leta 1916, umrlega velikega admirala Hausa v kratkem ekshumiralo ter prepeljalo na Dunaj.

* Izločevanje poštnih razmer na deželi. Vsled intervencij naših demokratičnih organizacij in zaupnikov se poštne razmere na deželi ob prijazni uvidenosti poštne direkcije stalno izboljšujejo. Tako se bo pri Sv. Barbari v Slov. gorah uvedla vsakodnevna poštna zveza s Sv. Lenartom v Slov. gorah. Pripravlja se uvedba prevoza pošte iz Ptulja v Vurberik trikrat na teden. — Dalje je v teku akcija za ustanovitve pošte v St. Janžu na Dravskem polju. — V Marji Srečni se je premestil poštni urad iz dosedanje neprimerne cerkvene hiše v hišo g. Stiličeve, v katere bližini je orožništvo, finančna kontrola, carina itd.

* Izstop iz našega državljanstva. Iz jugoslovenskega državljanstva so izstopili sledeči: Martin Lovrenčič, kolar v Donawitzu, pristojen v Ruvohle pri Konjicah, z ženo in dvema mladoletnima otrokoma; Leopoldina Freiburger, uradnica na Dunaju pristojna v Ljubljani; Anton Kukovič, kurirlec v Pragi, pristojen v Dramlji, z ženo Filomeno in maletoletnim sinom Antonom, ter Valentin Jurjevec, delavec v Solnogradu, pristojen v Moravcih z ženo Marijo in tremi maletoletnimi otroci. Kukovič je postal ekshumirski državljan, ostali trije pa so pridobili avstrijsko državljanstvo.

* Občni zbor »Društva slovenskih sodnikov v Ljubljani« se vrši v sredo, dne 10. maja 1925, ob 10. dopoldne v dvorani števil 7 justične palače z običajnim dnevnim redom. Na razpravi bodo tudi zakon o sodnikih, zakon o ustroju sodišč in materijalni položaj sodnikov. Odbor vabi k zanesljivi obilni udeležbi. Predloge je prijaviti 14 dni poprej pri odboru; vsak član sme sprejeti največ 5 pooblastil. (§§ 15 in 17 družbenih pravil.)

* Operni basist Nikola Zec v Zalcu. Kakor nam poročajo, poseti danes, v četrtek dopoldne basist dunajske državne opere g. Nikola Zec na svojem povratku z gostovanja v Zagrebu svojega prijatelja skladatelja g. Rista Savina v Zalcu. V petek obišče Mozirje, kjer si hoče zagotoviti stanovanje za poletno sezono.

* Glavna skupščina ljubljanskega oblasnega odbora Rdečega križa se vrši v sredo dne 15. aprila 1925, ob 6. uri popoldne v posvetovalnici ljubljanskega magistrata. — Dnevni red običajen. Odbor vabi članstvo k polnoštevilni udeležbi.

* Društvo trgovskih potnikov in zastopnikov za Slovenijo v Ljubljani se tem potom najlepše zahvaljuje g. Rebeuschezu lastniku hotela Pošta v Celju. Lacknerju, hotelirju v Črnomlju, Dolničarju, kolodvorskemu restavratu v Ljubljani ter Hoteluški družbi v Celju za naklonenost in nakožnost ustanovitve ter pripravo vsem potnikom članom, da posejajo predvsem gori navedene hotele oziroma restavracije.

* Nova tiskarna v Ptulju. V Ptulju se je ustanovila nova tiskarna, katere ustanovitelj in lastnik je g. Alojzij Suler. Tako podjetelj in lastnik je g. Alojzij Suler. Tako podjetelj in lastnik je g. Alojzij Suler. Tako podjetelj in lastnik je g. Alojzij Suler.

* Osrednji odbor Slovenskega planinskega društva v Ljubljani namanja, da se vrši redni občni zbor SPD v petek 17. aprila ob 8. zvečer v dvorani »pri Levu« na Gosposvetski cesti z običajnim dnevnim redom.

dom. Predsedanek članov SPD, na katerem bo pomenek glede kandidatur, bo v četrtek 16. t. m. ob isti uri »pri Levu«.

* Protij odebefostil deluje s kolosalnim uspehom samo »Vilfanov čaka«. Dobiva se v vseh lekarnah in drožerijah. Proizvajal: Laboratorij Mr. D. Vilfan, Zagreb, Prilaz 71.

* Darovi naših malčkov. Sentjanska osnovnošolska mladina je zbrala za priruhe neodrešenim bratcem 150 Din in za francoski dan 100 Din Triraz, osnovna šola na Brezovici je darovala za priruhe J. M. 150 Din za francoski dan pa je zbrala 50 Din.

* Novost na bosenskih železnicah. Po sebnost je uvedla železniška direkcija v Sarajevu za potnike I. in II. razreda, ki se v Bosni ne morejo poslužiti spalnih vagonov. V vsakem vagonu se bo odšel za neznatno odškodnino lahko dobila pri sprejemanju čista blazina in odeja.

* Sprejem golencev v pehotno podoficirsko šolo v Zagrebu. V 4 pehotno podoficirsko šolo v Zagrebu se sprejme 4. maja letos večje število golencev izmed civilnega prebivalstva in iz stalnega kadra. Kandidati izmed civilnega prebivalstva morajo predložiti naslednje dokumente: potrdilo občine, potrjeno od policijske oblasti, da je kandidat jugoslovanski državljan, da ni oženjen, da je lepega vedenja, krstni list (starost ne sme presegati 21 let), dovoljenje staršev, da sme stopiti v šolo, ter šolsko izpričevalo. Prijavitelj se je za šolo preko komandanta dotičnega vojnega okrožja. Vsi kandidati, ki bodo sprejeti na zdravniškem pregledu, morajo položiti izpit iz čitanja, pisanja in računanja. Prošnje se sprejemajo do konca aprila. Šolski tečaj traja dve leti. Podoficirji so razmeroma dobro plačani: narednik-vodnik ima 10.980 Din letne plače, poleg stanovanja, hrane obleke in draginskih doklade. Oženjeni podoficirji imajo poleg plače še doklade za stanovanje, draginjo, drva in brezplačno zdravilne za sebe in svojo družino.

* Ženski Landru v Vojvodini. V sodnih zaporih v Velikem Bečkercu se nahaja že nad leto dni seljanka Julka Remić, ki je oboževana, da je zastupila svojega moža Nikolaja Remića in njegovega sina iz prvega zakona. Državno pravdnstvo je pred kratkim prejelo ovadbo, da je Julka umorila tudi svojega prvega moža Mateja Kegljeviča, ki je umrl že leta 1914. Vkljub temu je bilo njegovo truplo ekshumirano in pregledano v kemičnem inštitutu v Zagrebu. Ugotovilo se je, da je bil Kegljevič z arzenikom zastrupljen. Sedaj se nadaljuje preiskava proti Remićevi, ker je drž. pravdnstvo prejelo ovadbo, da je oboževanka umorila tudi svojega sina, ki je umrl pred tremi leti.

* V spanju skoči skozi okno. V Mostaru je prošlo soboto Huso Dračo vstal ponoči iz postelje ter se v spanju približal oknu svoje sobe. Ker je bilo okno odprto, se je popel ter padel na dvorišče šest metrov globoko. Zadožil je težko rano na glavi. Prepeljali so ga v bolnico. Zdi se, da je Huso storil usoden korak skozi okno v stanju mesečnosti.

* Umorjena zakonska dvojica. V Grčevju pri Trški gori je bil v noči od 6. na 7. aprila »morjen 70 let stari posestnik Anton Mohar in njegova žena. Hliša stoji na samem blizu Starega gradu. Podrobnosti groznega zločina še niso znane. Sodna komisija se je podala na lice mesta.

* Tragična smrt vojaka. V vojašnici v Spodnjem Dravogradu sta se te dni resno spela dva vojaka. Preprijatost se je približal vojak, ki je hotel posredovati in pomiriti prepričajoča se tovariša. V jezi je eden izmed preprijatcev ustrelil proti posredovalcu in ga tako nesrečno zadel v trebuh, da je ranjenec čez nekaj minut izdihnil.

* Romarska cerkev Nova Štifta pri Ribnici je prošli ponedeljek deloma pogorela. Na doslej še nepojasnjen način je v strehi izbruhnil požar, ki je uničil kupolo, krito z lesom, in precejšnji del podstrešja. Cerkev so rešili ognjehasci, ki so izvršili energično gasilno akcijo ter omejili in pogasili požar.

* Žrtve ljubljance. V tork zvečer je šel 30 letni hlapec posestnika Kerneca na Vrhniki, Mihael Bernardi, napajat konja v Ljubljano. Da bi mu žival ne ušla na nasprotno stran, se je vlegel na njen hrbet ter jo pognal v vodo. Že precej od brega je padla hlapec z glave kapa. Hlapec jo pograbiti, je padel s konja v močno deročo vodo, ki ga je odnesla s seboj, ne da bi mu mogel priskočiti kdo na pomoč. Nesrečnež je postal vsled lastne neprevidnosti žrtev valov.

* Vlom v Begunjah. V tork ponoči so neznan storilec vliomil v hišo posestnika Antona Zengerja v Begunjah ter odnesli iz shrambe do 25 kg suhega svinjskega mesa 12 kg masti in več posode v skupni škodi 1500 Din. Po sledovih se sumi, da sta bila tatova dva in sicer mož in žena.

* Poneverba in pobeg. Slikarski mojster Božidar Krotli iz Laškega je poneveril pri gasilskem društvu v Laškem 13.717 Din. Čim je prišla poneverba na dan je Krotli nenadoma izginil. Ni izkliceno, da je izvršil samomor. Krotli je 33 let star, male poštave, suhega in bledega obraza. Obklečen je v sivo karirasto obleko, enako čepico in rjav dežni plašč.

* Čevljarček na vrvi. V Selcaw ob Dravi so stariši silili svojega sinčka Antona Kotnika, da bi se učil čevljarške obrti. Dečku

Kupite »Nar«

nogavice z žigom in znakom (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

da se pripreta, kako en par traja kakor štirje pari drugih. Dobivajo se v prodajalnah. Nogavice brez žiga „ključ“ so ponarejene. 63-a V

LAJŠANA

PLAČILA ZA

BLEKE

DAJE

BERNATOVIC

z pravega angleškega svil. flora **NOBAGICE** v vseh modnih barvah po najnižjih cenah se dobijo le v trgovini **1090-a**

A. ŽIBERT, Kongresni trg.

pa ta obrt ni ugajala in se je vrnil domov. Ker so mu kljub temu prigovarjali, naj se vrne k čevljarju, je šel sinček iz hiše v hlev in se obesil.

* Iz kaznišnice ubegel svedrovec. V tork zvečer se je posrečilo ubežati iz zaporov v Radgoni nevarnemu svedrovcu: — specialistu za b'agajne — 32 letnemu Alojziju Meržku iz Pliskovice v Jul. Krašini imenovani je bil radi številnih vlovov obsojen meseca junija lanskega leta od deželne sodišča v Ljubljani na 6 let težke ječe Meržek je visoke, klenke postave in govori slovensko ter italijansko. Da se preživi, dokler ne pade zopet v roke pravice, se bo poskušal tuč sedaj uveljavljati po stari praksi, namreč z vlemi.

* Ubežal tihotapec. Carinski organi so dne 7. t. m. ustavili na kolodvoru v Zagrebu 28-letnega Dabler-Cimriča, baje trgovca z »maja in sicer radi tihotapstva svile. Odveden je bil na carinarnico in »zaslišan. Okrog pol 8. zvečer pa je aretovanec izrabil ugodno priliko in pobegnil pusteč svoj sukno ter klubok. Nevarnega tihotapca, ki je zapleten v več tihotapskih afer, naslednje sedaj policiji.

* Odsekal mu roko zaradi par pedi zemlje. V Visokem v Bosni je prišlo te dni med dvema sorodnikoma do h'vavega razražnavanja zaradi par pedi zemlje. Jurij Šobat je preoral mejo, ki je njegovo njivo ločila od njive njegovega sorodnika Dimitrija Šobata. Ko je Dimitriji to opazil, je napadel svojega sorodnika s sekiro ter mu popolnoma odsekal desno roko. Žandarmerija je nevarnega Dimitrija odpravila v zapore sarajevskega okrožnega sodišča.

* Sinova umorila očeta. V občini Stapar pri Somboru se je odigrala te dni grozna rodbinska tragedija. Brata Todor in Vasilje Milić sta na divjaški način umorila svojega očeta. Brata sta bila razjarjena, ker je oče poplaval in zapravljal družinsko imetje. Ko je te dni oče prišel zopet pijan domov, sta ga sinova tako dolgo pretevala, da je mož na mestu mrtve obledel. Morilca sta bila aretirana in izročena državnemu pravdnstvu.

Iz Ljubljane

* Pogreb našega učenika Milana Pluta bo danes popoldne ob 3. izpred mrtvašnice javne bolnice.

* Udrženje rezervnih oficirja i ratnika — pododbor Ljubljana ponovno vabi vse gg. rezervne oficirje, da se zanesljivo udeležijo danes ob 3. uri popoldne pogreba g. spoda Milana Pluta. Obleka civilna, po možnosti znak. Rezervni oficirji bodo pri pogrebu tvorili svojo skupino pod vodstvom ura ve pododborja. Aktivna vojska se bo udeležila v sledečem obsegu: 1 četa, vsi generalji, vsi oficirji, štab divizije, vsi oficirji vojnega okruza, vsi oficirji artiljerijske delavnice, komandant 40. puka, komandant 15. art. puka, vsi blagajniki. Pri pogrebu se bo do izkazale vse predpisane vojaške časti.

* Uprava pododborja.

* Zastave so bile včeraj izvešene na ljubljanskih konzulah vproslavo rojstnega dne belgijskega kralja.

* Na naslov tobačne monopolne uprave. Prejeli smo: Že nekaj časa sem s »doga, da dobivamo namesto tobaka samo prah, ki je v pravem pomenu besede poroben le za nosljanje, nikakor pa ne za prižig. Prosimo merodajne činitele pri tob. upravi, naj poskrbe, da bo cenil, ako že mora biti visoka, odgovarjala vsaj kvaliteta tobaka. Upamo da naš apel ne ostane glas vplujoče v puščavi!

* Uspeh francoskega dneva na ljubljanskih osnovnih šolah. V zahvalo našega naroda za veliko francosko gostoljubje upram nesrečnim tisočim naše dece, ki je morala bežati pred 10. leti iz Ljubljane domovine, so zbrali za »Spomenik hvaležnosti: 1. dekliška osnovna šola pri Sv. Jakobu 538.75 Din, dekliška osnovna šola na Lj. celu 210.50 Din, dekliška osnovna šola v Lichtenurnovem zavodu 130 Din, vnanja uršulnska osnovna šola 138 Din.

* Simon Gregorčičeva javna ljudska knjižnica v Ljubljani posluje redno vsak tork in petek od 5. do 7. ure popoldne 11

vsako nedeljo od 10. do 12. ure dopoldne v svojem lokalu ob Vidovdanski cesti 2. Iz knjižnice si lahko izposodiš za dobo 14 dni proti mali odškodnini razne knjige zabavne ali poučne vsebine ter v raznih narodnih jeziki. Izposoja si knjice lahko vsa, ki se prijavijo, potrebno legitimira in plača 3 Din vpisnine. Priporočamo se za oblike in želimo vsem našim cenil. Čitateljem in čitateljicam prav vsele velikonočne ozračje. Velikonočno nedeljo knjižnica izjemoma ne posluje, zato pa v petek ves popoldne od 3. ure naprej. Zdravo! — Knjižnični odbor.

* Opozorjamo na brezplačen Singerjev učni tečaj za šivanje in umetno vezanje v obrtni šoli na Mirju od 16. aprila do 15. maja. Poučevala se bodo vsa tehnična in moderna dela na tako razumljiv način, da učenke že po osmih dneh delajo popolnoma samostojno. Nadalje se bo nudil na tem tečaju skrbno pripravljen pouk v šivanju z osebno pažnjo upotrebe vseh aparatov, pridelanih obiteljskim Singer šivalnim strojem. Točne informacije dale in prilive sprejema vsak dan podpisana podružnica, o. j. nosno njeni zastopniki do 15. aprila. — Singer šivalni stroji Bourne & Co., Ljubljana, Šelenburgova ulica 3. 735

* Zdravstveno stanje v Ljubljani. Od 1. do 7. aprila se je rodilo v Ljubljani: 36 otrok (20 moških in 16 ženskega spola), med njimi 3 mrtvorojenci, umrlo pa je 11 moških in 9 žensk, skupaj torej 20 oseb in sicer: 6 oseb za boleznijo na srcu, 6 za jetiko, 2 za pljučnico, 1 za rakom, 1 za akutno bronhitis, 1 vsled nezgode 2 oseb vsled drugih naravnih smrtnih vzrokov, 1 oseba pa je izvršila samomor. Izmed umrlih so tri osebe dosegle starost nad 70 let. Na lezijah boleznih sta oboheli dve osebi: 1 na škrlatinki, 1 pa na davici.

* Politične prilive. Od torka na sredo so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 2 prestopka kaljenja nočnega mira, 4 prestopki cestnega policijskega reda, 1 prodaja sumljivega blaga in 1 radi pijanosti.

* Mestna hranilnica ljubljanska na veliko soboto ne uraduje.

* Za poučno potovanje maturantov VIII. B razr. I. drž. gimnazije v Ljubljani so med drugimi darovali: Golob & Ko., tovarna kemičnih izdelkov, Vič 250 Din; dr. Anton Bonaventura Jeglič, škof ljubljanski 200 Din; Dolenc, Hudovernik, Javornik, lesna družba v Ljubljani 200 Din; Topička Ljilja 200 Din; županišvo Vič 100 Din, Jugoslovenska knjižarna 100 Din. »In-Jus«, d. d., Ljubljana 100 Din. Srčna hvala! Posnemajte! — Odbor.

* 14 dni dajam brezplačno 10 gramov parfuma ali 50 gramov francoske kolonjske vode onim, kateri kupijo tri kose toaletnega mila. — »URAN«, parfumerija. Mestni trg 11. Stenklecne prinesite s seboj. 748

* Najnoveše bluze, otroške plaščke, obleke pripravila Kristofl-Bučar. 162-a

* Organizacija strošnih in stavbnih tehnikov v Ljubljani ima svoj širši sastanek v nedeljo dne 12. aprila ob 9. uri dopoldne pri Mraku, Rimska cesta. — O. J. P. P.

* Ekonomsko odelenje direkcije državnih železnic v Ljubljani, Celovška cesta 4, se danes preseli v nove uradne prostore »Ljubljanski dvor«, Kolodvorska ulica (III. nadstropje).

* Iz stanovanja v boraki v Tomarovi ulici je neki umazov pobil uradniku Stanislavu Rebozu med njegovo odsotnostjo 35 dragocenih knjig, srebrni podstavek, in nekaj obleke v skupni vrednosti 3000 Din.

* Po živež je prišla v Ljubljano. Prekupčevalka Pavla Leks iz Gradca se je pripeljala v sredo dopoldne v Ljubljano brez vsakih denarnih sredstev, imela ni niti v zveza listika, vsled česar ji je sprevednik odvzel v voku v zastavo, dokler ne plača voznine, njen potni list. Kljub temu pa je bila na doslej še nepojasnjen način 8. torkom dopoldneva posestnica dragocene preproge, katero je prodajala po hišah v Ljubljani, imela pa je smolo. Kati opazil jo je detektiv ter jo aretirati. Na policiji se je izgovarjala, da je prišla v Jugoslavijo niti povpat za praznike živež, kar se pa je bil malce neverjetno, ker ni imela pri sebi niti pare.

Iz Maribora

* Poslanec dr. Pivko ostane do Velike noči v Mariboru in sprejema stranke živno med 11. in 13. uro v tajništvu SDS, Conkarjeva ulica 1. Na tajništvo se naj naslavljaja tudi vsa korespondenca pristavev, ker lahko v mnogih slučajih zadevo reši hitrištvom samo, ali pa vsaj pridobi potrebne informacije. — Tajništvo SDS v Mariboru.

* Pedagoški teden v Mariboru. »Pedagoško — didaktični krožek« v Mariboru priredi od 11. do 16. maja pedagoški teden, kjer bodo razni predavatelji razpravljali o reformi našega šolstva. 1.) Gonilne sile šolsko-reformnega gibanja. (G. Silih). 2.) Reforma osnovne šole. (M. Senkovič). 3.) Reforma meščanske kot enotne nižje srednje šole. (Fr. Pink). 4.) Reforma srednje šole (iv. Faval). 5.) Reforma učiteljske izobrazbe. (Dr. Fr. Žeč). 6.) Reforma nadaljevalnega šolstva. (Drag. Humeč).

* O češkem revolucionarnem pokretu predava danes v četrtek dne 9. aprila ob 19.45 g. dr. Bogumil Vošnjak v Ljudski univerzi. J.-Č. liga in Češki klub priporočata številni obisk zanimivega predavanja.

* Nalezljive bolezni. V preteklem tednu je zabeležil mestni fizik 28 bolezni na škrlatinki in 7 na dušilivem kašlju. Želeli bi da se ta poročila objavljajo točneje, vsaj v ponedeljek, če že ne koncem tedna.

* Razpis službe knjižničarje. V včerajšnji tajni seli je mariborški obč svet sklenil razpisati oddajo službe knjižničarje v mestnem električnem podjetju. Prošnje pa je treba vložiti že v roku 8 dni.

* Državna borza dela v Mariboru ostane v soboto 11. aprila vsled splošnega snanjenja uradnih prostorov za siranke ves dan zaprta.

* Ljubozen na ulicah. S topičnimi pamladimi dnevi so se tudi radodarne Evine hčerke v značilni meri preselile na mariborske ulice. V poznih urah kar živijo plašti po Aleksandrovi cesti sem in tja ter

Najprigodnejši uskrski darovi!

Cenkalova olovka i zlatno naliv pero

vabilo s sladkimi besedami: »Gehst mit?« Ta roba je namreč večinoma nemška. Je loma iz Gradca, pa tudi iz Zagreba, kjer je očitno precej nadprodukcije teh stvari. Polica ima zato mnogo posla in je baš vše raj nekaj deklic pograbila in zaprla. Po zaslužen kazni pošljejo vse na poseben oddelek bolnice, kjer je prav živahna frekvenca.

Iz Celja

* Redni sestanek kraj. org. IDS za celjsko okolicco danes, na veliki četrtek odpade. Kraj prihodnjega sestanka se to še pravočasno objavi.

* V mestni klavnicli je bilo v času od 30. marca do 5. aprila zaklanih 55 glav živine, in sicer 1 bik, 13 volov, 13 krav, 3 telice, 10 telet, 12 svinj in 3 kozlički. V istem času so bili uvoženi 504 kg govedine, 1117 kg telatine in 881 kg svinjine.

* Gostilno »Pri jelenu« na Kralja Petra cesti je te dni prevzel gostilničar gosp. Albert Zigon.

* »Straža« in njeni celjski priljubljeni so v velikih skrbih, kaj bo, ako se trg za živila premesti iz Glavnega trga na prosti. Za kresilo, kjer bi ne oviral prometa. Kakor je to doslej. Druga velika briga mori naše celjske »Stražne« modrijane kaj bo z »Novo kavarno« v Celjskem domu. Po njihovih podrobnih informacijah in poznavanju tozadevnih načrtov pravilo, da so v skrbih za lenoto celjskega mesta. Mi pa menimo, da so v skrbih za svojo klerikafo kavarno v Celju, v katero jim tako dodeli, no donajajo denar tkzv. narodnjaki in naprednjaki, ki so junaki dovolj, da se niti ne ustrašijo groženj onega osebnega bojkota, ki ga »Straža« proglašja nad n'ni.

Nebroj

potje in kolačev se poče danes po vsej Jugoslaviji. Zasluga na dohro uspelem pečivu na gre edino je praška za pečivo in vanila sladkorju znamke »Adria«

Ugoden nakup

vsakovrstnih oblačil lastnega izdelka v razni kakovosti za gospodne, dečke in otroke vam nudi edino le konfekcijska tovarna

Fran Derenda & Cie., Ljubljana.

Prepričate se o nizkih cenah ter si ogledite bogato zalogo na Erjavčevi cesti 2, nasproti dramskega gledališča, v neposredni bližini nunske cerkve.

Iz Trbovelj

* Pri Volkarju so se sprickali obrtniki z gostilničarjem, ker je bilo baje preveč razbuna. Prekeranje se je končalo s tem, da je šlo več kozarcev in steklenic v franžo in da je dobil gostilničar več udarcev s kozarcem po glavi in obrazu od čevljarja Mutnika, ki je sicer vsega upoštevanja vreden, ima pa to nesrečno lastnost, da se v vinjenosti ne obvladuje. Čevljar Mutnik je precejšen orlginal; ukvarja se namreč že 6 let s konstruiranjem »perpetuum mobile«, o katerem ima celo risbe na razpolago.

* Ustanovni občni zbor podružnice »Rdečega križa« se bo vršil danes ob 3 pop. v 6. razredu dekliške osnovne šole v Trbovljah s sledečim sporedom: 1. volitev predsednika in članov krajevnega odbora ter dovolitev delegatov za okrožno skupščino; 2. konstituiranje upravnega odbora

* Clanski sestanek o »Skupnem domu« ki so ga sklicali bernotovci pri Počivavski pod vodstvom nekdanjega gromovnika Klu meniča, se ni vršil, ker ga je prepovedalo srezko glavarstvo v Laškem.

* Po rudniških revirih so pričeli cepiti rudarje proti tifusu po bakteriološkem odledku iz Celja; cepljenje bo v kratkem že končano.

* V stanovanju rudarja Klemenca v Zabi ji vasi je vdril delavec Novak in s sekro v roki razbil vsa okna, nekaj opreme in vrata. Iskal je Klemenčevega sina, da bi ga dovil v roke. Nasilnice so aretirali in odpeljali v Laško.

* Rudnik hlapec Franc Zagar, stanujoč v Lokah št. 201, je naredel iz službe vrasajočega se tovariša Antona Perečnika in mu grozil z odprtimi nožem. Toda ta se ga je ubranil z držajem sekire. Komični prizor je opazovalo več ljudi, ker se je to godilo okoli pol 3. popoldne.

* Socialistična »Svoboda« zaznamuje v zadnjem času večji pritok komunističnih omladincev. Kar je starih voditeljev te eks trezne struje se upirajo tej fuziji, ampak omladinci jih ne poslušajo. Ker jim je od strani oblasti vse zabranjeno, so se zatekli k »Svobodi«, manjka jim namreč zabave in iger. Socialisti se smejejo, ker kaže troblje nje o zedinjenju na strokovnem področju že vidne uspehe.

* Na vogalu rudarskega konzuma je povozil hlapec G. Orežnik, založnika pivovarne Unione, četrtnega fantka predelavca Smečkoviča iz Terezije in ga težko poškodoval, tako da je malo upanja, da bo ostal pri življenju. Tukajšnji vozniki vse premalo pazijo na ljudi po cesti in dirjajo s konji plati od kina do šole na Vodah, kakor bi bili kje na kakem dirkališču. Zadnji čas je že, da posože vmes prav krenko pristojna oblast.

Kupujte srečke za sokolski Tabor!

Dežni plašč

najpripravnije nadomestilo za površnik. Ohrani ob dežju fazono obleki. Plašči od Din 280 — naprej pri

FRAN LUKIČ, Pred školico št. 19.

V soboto bo že prepozno!

Velikonočna številka »Jutra« izide v najmanj 25.000 izvodih že v soboto zjutraj.

</

Iz življenja in sveta

Brandes na Dunaju

Sloviti danski literarni zgodovinar in kritik gosp. Brandes se je v torek pripeljal iz Berlina na Dunaj. Brandes je med evropskimi učenjaki zelo popularna osebnost, njegovo delo o literaturi v 19. stoletju pozna pač vsak količnik evropsko naobrazen človek. Neki korespondent nemških listov, ki je obiskal Brandesa v Berlinu, popisuje svoje utise, ki jih je dobil pri učenjaku, tako-le:

Prišel sem k Brandesu pred poldnevom. Sedel je pri pisalni mizi ter čital svojo najnovejšo knjigo «Hellas», katero je pravkar prejel iz Kopenhagena. Njegovi lasje so bili, prav tako tudi njegova koničasta brada, koža pa je že nekoliko medlejša in tudi drža ni več ravna, temveč sklonjena. Toda smehljaje, prilaznost, rokovanje, ogenj v besedah in očeh, vse to je takšno, da ne moreš verjeti, da stojiš pred možem, ki je bil rojen leta 1842. In mu je danes 83 let. V razgovoru z Brandesom pozabiš na čas. Spomini na mnoge velike može in dogodke pred šestdesetimi, petinšestdesetimi leti se razvijajo pred tabo s pravico legendarnosti. John Stuart Mill, Taine, Flaubert, Renan — vsi ti so bili Brandesovi osebni prijatelji in znanci. Nietzscheja, Hauptmanna, Schnitzlerja, Gorkega, d'Annunzia je Brandes odkril in pokazal velikemu svetu. Tako se ti zdi Brandes kakor velik odstavek evropske zgodovine.

Govorimo . . . Brandes neprestano sega v besedo in govori o Avstriji, Nemčiji, Franciji, o bivši in sodobni Rusiji, o židovskem problemu, o literaturi in časnikařtvu. Bogato je njegovo znanje. O vsaki stvari ve nekaj povedati. Dotakne se Avstrije, njene politike, potem pride na vrsto Rusija, židovska univerza v Jeruzalemu itd. Spominja se svojega velikega prijatelja Rusa Krapotkina in zaključuje debato o problemu zionizma, pri čemur pove, da ni načelen nasprotnik avtonomne židovske države, boji se pa, da bo duševna vrednost trpela radi prostovoljne izolacije v Palestini. Velikina židovstva obstoji po njegovi sodbi v tem, da so napravili židje vse jezike za svoj materni jezik. Na ta način so pronicali v vse kulture sveta ter si pridobili splošen vpliv na človeštvo.

Brandes je eden najzanimivejših reprezentantov duševnosti sodobnega človeštva, eden onih, ki svetijo v temi kakor luč iz preteklosti. Rodom Daneec, po veroizpovedanju žid, je bil pravičen vsem pojavom, o katerih je pisal v svojih stroki.

Zopet tornado

Pred par tedni je strahovit vrtničasti orkan, ki ga v Ameriki imenujejo tornado, opustošil na daljavi par sto kilometrov in na širini le nekaj stotin metrov cvetoče pokrajine in razdelal na stotine hiš. Pri katastrofi je žalostno poginilo skoraj 2000 ljudi. Malo kasneje se je tak vihar pojavil v Argentini, kjer je tudi napravil veličansko škodo in pogubil več ljudi. V nedeljo je zopet obiskal ciklon Ameriko, tokrat skrajni južno-vzhodni del Zedinjenih držav, polotok Florido.

V nedeljo zjutraj je nenadoma treščil tornado na pristaniško mesto Miami, ki ga je docela porušil. Deloma je uničil še pet drugih manjših mest. Pri nesreči je bilo ubitih 11 ljudi, poškodovanih na ih je na stotine. Vse bolnišnice so prenapolnjene z ranjenci. Mnogo troyin in zasebnih hiš v Miamiu je porušeni do tal. Ciklon se je začel pri Evergladesu zahodno od Miami in je dosegel zemljo na eni največjih farm na Floridi. Služničad je imela komaj toliko časa, da se je rešila iz hlevov. Komaj jih je bila večina na prostem, so se hlevi in druga poslopja podrli in pokopala skoraj vsa živino pod seboj, mnogo nad tisoč rebov. Velikanski hlevi so z dravecno živino vred v par minutah izginili. Tornado je odnesel vse, kar mu je stalo na poti. Ruval je drevesa in rušil stavbe. Po zraku so letale strehe, plotovi in tudi cele hišice. Vihar se je pomikal s strašno brzino v vzhodni smeri.

Revež je bil oni, ki ga je zalotil orkan v hiši, ki se je zrušila nani, dosti na boljšem na tudi ni bil oni, ki je ostal na prostem. Najmanjše zlo, ki se mu je pripetilo, je bilo, da ga je vihar treščil

na tla. Mnogi so si pri tem polomili ude ali zadobili drugačne poškodbe. Bivanje na prostem je bilo zelo nevarno, ker je naravnost deževalo polno velikih in težkih predmetov, ki jih je nesel tornado s seboj. Potniki v avtomobilih so se rešili s tem, v kolikor jim je to snloh uspelo in jih ni vihar že prei prevrnil, da so poskakali iz voz in se vrgli v obcestne jarke. Avtomobili so bili seveda izročeni orkanu, ki jih je večina razbil in celo odnesel s seboj. Popolnoma uničeno je tudi slovito dirkališče v Hialehu.

Škoda, v kolikor se da doslej ugotoviti, znaša več milijonov dolarjev.

Ozdravljenje gobavih

Ameriški listi razpravljajo na dolgo in široko o senzacionalni vesti, da se je zdravnikom v mornariški bolnišnici v Carvilli v državi Louisiani posrečilo, štiri hude bolne gobavce tako daleč ozdraviti, da niso več nevarni drugim ljudem.

Nov način zdravljenja je najstrašnejše vseh boleznih, ki jo smatralo za popolnoma neozdravljivo, odkar obstoja človeški rod, obstoja po podatkih ameriškega generalštabnega zdravnika Hugh S. Comminga v kombinirani metodi, pri čemer gre v prvi vrsti za vbrzganje posebnih preparatov in obsevanje z rentgenovimi in ultravijoličnimi žarki. Bolniki, ki so jih na ta način zdravili, se imajo, preden zapuste bolnišnico, podvreči izredno strogi preiskavi. Še celo leto potem jih bakterioleško preiskujejo. Šele ko dobe izustno spričevalo od treh zdravnikov, specialistov za gobavost, smejo zapustiti bolnišnico.

Vest o ozdravljenju štirih hudo bolnih gobavcev je pri teh nesrečnihih v Ameriki, ki jih danes štejejo približno tisoč, naravno zbudila mnogo unanija. Vendar je treba še počakati na končne uspehe raziskovanja, dokler se bo moglo govoriti o popolni ozdravitvi teh strašnih bolnikov. Mornariška bolnica v Carvilli dobliva vsak dan prošnje za sprejem gobavcev.

Umor noveroienca na stranišču

Mračna tragedija iz nižnj življenja se je odigrala v soboto zvečer na Dunaju. V XX. okraju je zadavila neka 21letna služkinja svojega novorojenega otroka, ker se je bila hvalnega zasramovanja radi posledice svoje grešne ljubezni.

Morilka se piše Luiza Walter ter je bila ves čas, odkar je stopila v službo pri svojem gospodarju, zelo zakrknjena značaja. Govorila je zelo malo, stanovala in spala na le skupno s hišno postrežnico v eni sobi. V soboto ponoči so poročili Walterjevo porodno bolečino. Služkinja se je podala na stranišče, kjer je začela klicati na pomoč svojo tovarišico. Prosil jo je skozi zaprte duri, naj ji skuha čaj, ker ji je slabo. Tovarišica je ustrelega njeni prošnji. Ko pa se je čez nekoliko časa Luiza vrnila s stranišča, je njena tovarišica mimogrede odprla vrata in ugledala na tleh mlakužo krvi. Na vprašanje, kaj se je zgodilo, ji je Walterjeva pojasnila, da je porodila in se je pri tem zalegala, da je otrok prišel mrtve na svet.

Tovarišica služkinje, ki je slutila, da ne more biti vse tako, kakor ji je pripovedovala Luiza, je takoj obvestila policijo o dogodku. Redarji so našli truplo novorojenčka zavito v otiračo. Na vratu je bilo jasno snoznati odtiske prstov, s katerimi je Luiza zadavila plod svoje taine ljubezni. Policija je takoj velela prenehati porodnico v javno bolnišnico in je ugotovila, da je bila Walterjeva zelo zakrknjena ženska, ki je vse svoje intimne odnose skrbno prikrivala. Niti gospodari, niti njena tovarišica niso vedeli, da se nahaja v drugem stanju. Bila je tako prebrisana, da je hodila oblečena spat, da ne bi vzbudila pozornosti svoje sestanovke. Šele v soboto zvečer je slednja prišla na misel, da se je morala nekaj zgoditi. Walterjeva je zažutila, da se bližajo porodne bolečine in se je podala na stranišče, kjer je povila otroka. Bolečine so bile tako hude, da se je radi njih onesvestila. Ko je zopet prišla k zavesti,

je zadržala novorojenca vrat s prejšnjim, v katerega je zavila trupele in ga vrgla v stranišče. Nezakonska mati pride radi tega nečloveškega čina pred sodišče in gotovo ne uide zasluženi kazni.

20 kompetentov za mesto krvnika

Te dni je potekel rok, ki je razpisal sodni dvor v Budimpešti kot natečaj za mesto krvnika, ki se je pred kratkim izražalo. Vsega skupaj se je prijavilo 20 kompetentov.

Med ljudmi, ki bi radi obežali način, ali jih na drug predpisani način z odobranjem in celo na ukaz gosposke spravili na oni svet, se nahajalo trije pomočniki umrlega dosedanjega rabla, od katerih je eden sodeloval pri 51. drugi celo pri 303. tretji pa je pri 8 izvedbah smrtnih kazni. Med kompetenti je več kmetov, en torbar, ki pravi, da je v Rusiji za vojne obežil tri volhne, en krojač, več mesarskih pomočnikov in en prekalivalec, ki je vršil v svetovni vojni svoj posol kot voliški krvnik in obežil 51 ljudi. Nadalje se je javil tudi bivši član proslulega oddelka Britanija na Madžarskem in končno en gozdar, ki pravi, da obvlada razen madžarske nemški, angleški in vse slovanske jezike. Ena prošnja je prišla celo iz Amerike. Za mesto krvnika v Budimpešti kompetira izseljen kmet, ki bi se na ta način rad vrnil v domovino.

Ni še znano, za koga se bo sodni dvor v Budimpešti odločil, da mu poveri ne baš priljetni posol rabla. Iz nepričakovano velikega števila kompetentov za krvniško mesto se vidi, da je vojna svet strašno posurovela. Sicer pa ni čuda. Ljudje so v vojni ubijali na povelje, na tudi na svojo pest in so se v ta posol tako uživali, da jim je zelo malo mar, ali je en človek več na svetu ali manj. Razen tega je brezposelnost dandanes novsod velikanska in vsakdo želi priti do kruha, pa naj si bo zaslužek še tako sramoten.

× **Dvorec slepih.** Američani so nahrali tri milijone dolarjev za oftalmološki inštitut, ki ga zgradi J. Honkensova univerza. Zval se bo «dvorec slepih» in dobi za ravnatelja znamenitega ameriškega okultista Wilmarja, ki je opustil radi ustanove svojo zasebno prakso. Polovico navedene svote je darovalo ministrstvo za prosveto, polovico pa so zbrali po Wilmarju ozdravljeni slepi. Na čelu njih akcije je stala znana newyorská dobrotnica ga. de Acosta Ruth, ki jo je rešil dr. Wilmar oslepelosti pred nekoliko leti. Izmed drugih ozdravljenih slepcev je omeniti še lorda Graya, bivšega dolgoletnega angleškega zunanjega ministra. — Glavna naloga «Dvorca slepih» bo gojiti nove operative metode, ki so rešile večne tisoče vojnih nesrečencev.

× **Velikanska železniška nesreča v Rusiji.** V predmestju Moskve se je pripetila v sredo velika železniška nesreča, ki je zahtevala ogromno žrtve. Iz Tskenta v Centralni Aziji je prihajal ekspresni vlak, ki se je zaletel v Sokolnikih pri Moskvi v predmestni vlak. Sunk je bil tako hude, da so bili skoraj vsi vagoni razbiti. Pod ruševinami vlakov je pokopanih na stotine potnikov. Po dosedanih vesteh je bilo pri katastrofi ubitih okoli 250 ljudi, ranjenih pa nad sto. Materijalna škoda je veličanska.

× **Srečna Amerika.** Letošnje finančno leto Zedinjenih držav Severo ameriških, ki se konča s 30. junijem, izkazuje prebitok državnega proračuna v znesku nad sto milijonov dolarjev. Dasi se je dohodnina znižala lani za 25 odst., je vendarle vrgla 50 milijonov prebitka. Ameriški državniški upajo, da bodo mogli vsled tako ugodnega finančnega leta še nadalje znižati davčna bremena.

× **Pes z umetnim zobovjem.** Najboljši pes angleškega kralja Jurija je pred kratkim dobil umetne zobe. Dvorní živnozdravnik prof. Haldaj je izdelal to zobovje iz platine in zlata.

Ravno sem prejel
novo pošiljate dežnih plaščev.
Za praznike si ga lahko kupite
izredno ugodno.
DRAGO SCHWAB — LJUBLJANA

Občni zbor Savinjske podružnice SPD v Celju

Ob lepi udeležbi članstva se je vršil v soboto, dne 4. t. m. zvečer v spodnjih prostorih Narodnega doma v Celju 31. občni zbor Savinjske podružnice Slovenskega planinskega društva. Občnega zbora se je tudi udeležil g. R. Badjura, referent za tujski promet v oddelku ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani. Načelnik Savinjske podružnice g. Fr. Koček je ob tridesetih na 9. otvoril občni zbor ter po pozdravnih besedah podal tajništvo in blaginjsko poročilo.

Savinjska podružnica je imela v l. 1924. skupno 586 članov (1 ženska, 72 ustanovnih in 513 rednih). Na novo je pristopilo 132 članov, med njimi 3 ustanovni. Glavno podružnično delovanje je bilo osredotočeno na opremo in oskrbo planinskih koč.

Frischaufov dom na Okrešlju je bil lani oskrbovan 3 mesece in ga je obiskalo 1291 oseb (1188 Slovencev, 36 Hrvatov, 12 Srbov, 6 Čehov, 46 Nemcev in 3 drugi); od teh je bilo članov SPD 678. Dom je bil vedno prenapolnjen in dobro oskrbovan. Najemna pogodba za pašnik na Okrešlju, ki je last ljubljanskega škofa, se je letos podaljšala za 5 let. V Frischaufov dom je bilo vloženo tudi letošnje zimo, škoda pa še ni ugotovljena.

Piskernikovo zavetišče v Logarski dolini je lani obiskalo 1105 oseb (100 več kakor l. 1923.); od teh je bilo 1010 Slovencev, 33 Hrvatov, 7 Srbov, 5 Čehov, 48 Nemcev in 2 drugi. Članov SPD je bilo 626. Podružnica je zgradila novo kočjo pri Piskerniku; o njej poročamo na drugem mestu. Lani se je končala likvidacija zadruge «Rinka», koje posetstvo je nato prešlo v last podružnice. Nov škoč Piskernikovem zavetišču in na Frischaufov dom je tudi lani oskrbel g. Anton Herle v Solčavi.

Kočjo na Koroličih je posetilo 505 oseb. Kočo bo treba povečati; to vprašanje pa naj reši osrednji odbor.

Kočkova kočja, Celjska podružnica Federalnega Saveza lani ni več oskrbovala kočje in se tudi premalo zanima za razvoj naše turistike.

Mozirski premo na Golteh izkazuje v letu 1924. 511 postnikov (402 Slovencev, 12 Hrvatov, 8 Srbov, 9 Čehov, 72 Nemcev, 6 Italijanov in 2 Svede). Mozirsko kočjo posejajo najbolj Celjani, zlasti po zimi smučarji.

Vse štiri oskrbovane kočje so opremljene z lekarnami, ki jih je podaril lekarnar g. Arko v Celju; lekarnar v Piskernikovem zavetišču pa je izpopolnil lekarnar g. Sušnik iz Ljubljane. V omenjenih kočah se je tudi pomnožil inventar, zlasti pri.

Leta 1924. so se popravila pota skozi Rohanov kot, od Savinjskega plana na Okrešlju, na Kaničnik in Savinjsko sedlo ter skozi Turški žleb. Markirala se je pot iz Luč preko Arničevega vrha v Gornji grad. Ostale markacije so se morale radi neugodnega vremena odložiti na letošnje leto. Podružnica je lani s sodelovanjem Zalskega odseka ter s pomočjo nekaterih domačinov in podporo ministrstva za trgovino in industrijo po dveletnem delu popravila in razširila cesto iz Solčave v Logarsko dolino ter s tem omogočila promet z vozovi in avtomobili do Piskernika. Preureditvi ceste se je lito in povsem neosnovano protivil občinski odbor v Solčavi s kaplanom Kolmanom na čelu, ki se je celo povzel do trditve, da je vsako društvo slabo, ki ne temelji na strogo katoliški podlagi. Končno pa se je vendar posrečilo priti vsem zaprekam in na kanam v okom ter z modernizacijo omenjene ceste postaviti nov temelj za razvoj savinjskega planinstva in turistike.

Podružnica je tudi pokrenila vprašanje izboljšanja prometnih zvez v gornjeizraškem okraju. Tako je zlasti izposlovala od ljubljanske poštne direkcije, da je uvedla meseca junija 1924. vožnjo poštinih avtov, s čemur je bilo v veliki meri ustreženo i lokalnim zahtevam i željam turistov. Tudi vse ostalo tekoče delo je vršila podružnica točno in vestno ter z mnogimi uspehi.

Savinjska podružnica, izvenšči celjski žalski in mozirski odsek, je imela lani sledeči donorni promet: gotovina iz l. 1923. 51.40 Din, skupni dohodki 117.639.40 Din, izdatki 116.829.35 Din; gotovina ob koncu l. 1924. je torej znašala 861.45 Din. Dohodki vseh planinskih koč so znašali 96.936 Din izdatki pa 74.304.55 Din. Celokupna čista imovina (s kočami, inventarjem itd.) znaša po zelo zmernih cenah 74.541 Din.

O delovanju Celjskega odseka je poročal g. Plehuta. V letu 1924. je bilo odsekovo delovanje osredotočeno na Celjsko kočjo, katero glasom pogodbe oskrbujeja g. in ga. Soljak, bivša oskrbnika Mariborske kočje. Obvezala sta se tudi izvršiti vse potrebne investicije tako, da ima odsek v obrekih ed plažbe zadavne izdatke. Koča se je lani primerno preurčila in točno oskrbovala. Ste-

vilo posetnikov je znašalo v minulem letu 1160, pri čemur pa niso všeti skupni šolski in društveni izleti. Od Novega leta je kljub mili zimi, ki je onemogočila smučarski sport obiskalo Celjsko kočjo že 192 oseb. Na Štofanovo 1924. je požar uničil gornji del kočje, spodnjo stavbo pa močno poškodoval. Škoda je bila le deloma krita z zavarovalnino. Celjski obč svet je sklenil zgraditi na istem mestu novo, večjo stavbo, ki jo pa mora opremiti Celjski odsek. Gradnja je sedaj v polnem teku. Celjski odsek je priredil v svrhu kritja opremljenih stroškov za novo kočjo dne 7. marca t. l. v Celjskem domu «Planinski sejma», ki je uspel nad vse pričakovanje in dal 17.758.95 Din čistega dobička; od tega se porabi polovica za gradnjo nove kočje v Logarski dolini, polovica pa za opremo Celjske kočje. Odsekova gotovina je porasla od 3190.20 Din koncem l. 1923. na 4799.90 Din koncem l. 1924., letos pa je še narasla na 12.550.37 Din.

Sodni svet g. Tiller je nato podal poročilo o novi koči v Logarski dolini. Po ogromnem trudu in težkem delu se je končno posrečilo lani v oktobru spraviti novo kočjo pri Piskerniku pod streho. Dočim je v stari koči samo 13 postelj na razpolago, bo imela nova kočja 8 sob z 20 posteljami in skupno ležišče. 13 postelj pa je že oddanih raznim poslužnikom, ki so se zavezali dotične sobe na lastne stroške opremiti. Vendar pa kljub temu ni opravičena bojazen, da bo turistom vsled tega primanjkovalo ležišč. Nova kočja bo stala skupno okrog 100.000 Din in bo treba do končane stavbe še 30.000 Din. Omeniti je treba, da so se dosedaj izdatki za kočjo krili skoraj izključno s prostovoljnimi prispevki, kar gotovo prita o veliki pozitivnosti in uvidenosti darovalcev. Dne 28. oz. 29. junija l. l. se priredi ob priliki slavnostne otvoritve kočje velika planinska veselica.

Med burnim odobranjem, se bil nato sprejet predlog g. Vrtovec, da se naj imenuje nova kočja v znak velikih zaslug, ki si jih je stekel zanj sod. svet g. Tiller, «Tiljerjeva kočja».

Pri slušnostih se je razvila daljša in živahna debata o raznih aktualnih vprašanjih. Sklenilo se je pozvati osrednji odbor, da se pobriga za kočjo na Koroličih in jo primerno poveča, oz. postavi v bližini novo, ker je dosedanja kočja na vsak način pretesna. — Življenska zadruza v Lučah je ponudila Savinjski podružnici 500 Din za odkup kočje na Raduhi. Ker je kočja vsled vsakoletnih vlovov in tatvin popolnoma izropana in ker jo turisti že od nekdaj slabo posejajo, so jo sklene prodati, podružnica pa si izgovori od bodočega lastnika, da da v njej na razpolago dvoje slavnih za turiste. — Osrednji odbor je vpeljal sredi lanskega poletja članske legitimacije s sliko in odpravil dosedanje članske izkaznice. Savinjska podružnica bo to letos upoštevala, vendar pa bo za članecneturiste mesto legitimacije s slikami, ki so predpisane za obisk planinskih koč, izdajala navadna potrdila o članstvu. — Predložena za člane znaša 10 Din, za nečlane pa se je lani pobiralo 20 Din, kljub temu, da je bil določen trikratni iznos. Zato se sklene letos pobirati predpisanih 30 Din od nečlanov, ki posejajo planinske kočje. — Radi naraščajočega tujiskega prometa se naproli poštno direkcijo v Ljubljani, da uvede v sezoni vožnjo dveh avtov med Retico na Paki in Solčavo. — Netočni naziv «Slap pod Rinko», ki je najbrž nastal po nemškem vplivu (Nemci so sploh zelo površni in nepravilno označevali posamezne točke naših planin), se prekrati v ime «Savinjski slap» oz. «Slap Savinje». Pri gori navedenih posameznih točkah so posegli v debato ga. Koček, Badjura, dr. Kalan, dr. Kunst in Plahuta.

G. dr. M. Hrašovec je nato priporočil, da pristopi podružnica k velikopoteznemu obnavljanju potov, zlasti markacij in kažipotnih naprav. — G. dr. Požar predlaga, da se ugotovi dejanski stan izropanih oz. vlomljenih koč in da se koče pri kakem zavarovalnem zavodu po možnosti zavarujejo proti tatvinam. — G. Koček predlaga, da se nima ne Frischaufov dom oskrbovati že od bližnje koče dalje. Sklene se dati turistom do 8. uro zvečer prednost pri oddaji prenočišč pred drugimi interesenturisti. — Oskrbnikom koč se naroči, da strogo varujejo hišni red, zlasti pa na določbo, da mora vladati po 10. uri zvečer v vseh planinskih kočah popolna tišina.

Občni zbor je bil ob tridesetih na enajst zaključen.

Česa Vam manjka za praznike?

Novnice za nospode in dame, podveze, trake, vezavnice, trase, rute, ročavice, glase, žene in silene robe, kravate, samovozne dobie na ceneje

pri Albin Turk, galanterijska trgovina, LJUBLJANA, Prečernova ulica 43

F. W. Foerster:

Jezik

V stari Grčiji je bila družba verskih mislecev. Zvali so se Pitagorejci. Kdor je hotel postati člen njih družbe, je moral obljubiti, da najprej tri leta ne zine niti besede. Šele po tej preizkušnji so ga Pitagorejci smatrali vrednim, da jim je tovariš.

Čemu so stavili tak pogoj? Menim zato, ker ni nič težjega, nego gospodari nad lastnim jezikom. Kdor zna to, kaže toliko moč svojega duha in toliko samopremagovanja, da mu je lahko zapuati nalvaznejšie tajnosti. Svoboden mož je in nič več suženi lastnih ust. Kaj koristi še tolika dobrodušnost, ako na jezik ne sluša dobrega srca! Nebrzdni jezik povzroča na svetu največ zmed in zla. Zaradi lehkomišelnih zhadljivke se ljudje pobližajo med seboj in stara priateljstva razdre opravljiva čenča.

Ko sem nekda govoril o tem učenkam v šoli, je vzdihnilo neko dekletce samo pri sebi: «Oh, da!» — Bržčas je že doživelo, koliko nesreče prihaja na svet lo neukročenih jeziki, in kako

urno je izhleknila beseda, ki se je kasneje hudo kesal.

Mar ni, da bi se človek jezil, da gospodari in mu je jeroh košček mesa nad vsem velikim telesom? Tega ne smemo več dovoljevati: vsaka beseda, ki se hoče zmekniti z jezika, treba, da stoji pred razum, ki jo prei natančno preizkusi. Kdor na tega ne stori, je sliden vladarju, ki mu velevaljo lakaji.

Ad. Vizjak:

Moč volje

Trdna, odločna volja je ona tainstvena sila, s katero je mogoče obvladati ljudi, voditi narode ter vladati nad njimi.

Volja je kulminacija združenih duševnih sil človeka. Ona je vodilna in vladajoča sila človeškega duha, ki odločuje velikost vsakega uspeha. Volja nam deluje oblast nad drugimi ljudmi, nam prinese zdravje, srečo in bogastvo. Človek, ki razpolaga z močno voljo, premaga z lahkoto vse zapreke, ki se mu stavijo v življenjskem boju ter doseže vedno svoj cilj.

Prava moč volje se presoja po

zmožnosti in stopnji vplivanja na osebe, s katerimi pridemo v dotik. Često se pripeti, da vzbudi že sama navzočnost osebe s trdno in odločno voljo, v navzočih globoko spoštovanje. Iz nje odseva neka nevidna, tainstvena sila, ki zamore več, kot vsaka izgovorjena beseda.

Nikakor pa ne smemo zamenjati volje s samovoljnostjo. Samovoljnost, surovost, trma in slinčni pojavi pričajo le o mašni volji, kajti že deistvo samo, da se dotični ne more obvladati in brzdati, je zadosten dokaz neznačne sile njegove volje. Sicer je navadno res težko obvladati te vrste ljudi, vendar pa tudi oni ne morejo vplivati na druge. Kdor ne more obvladati samega sebe, tudi ne bo obvladal drugih.

Kakor vsako duševno zmožnost, tako si lahko vežbamo in gojimo tudi voljo. Naravno, da si je pridobilo mnogo ljudi svojo silno voljo brez posebnega prizadevanja, takorekoč nevede, kakor se nahajajo tudi ljudje, ki so postali z razmeroma malim trudom odlični računarji, glasbeniki in drugi. Iz tega pa nikakor ne sledi, da ne bi mogel postati dober računar tudi tisti, ki ni za to že

od rojstva posebno nadarjen. Če bi bilo to tako, potem bi pač ne imele šole velikega pomena.

Voljo je treba gojiti sistematično in z vstranostjo. Koliko časa in truda žrtvujemo dnevno, da si izvežbamo in razvijemo razne duševne zmožnosti; volje pa, od katere je odvisen vsak uspeh, ves naš vpliv na zunan, navadno popolnoma zanemarjamo. Nihče ne bo pričakoval, da postane umetnik na glasovirju brez temeljitih dolgotrajnih vaj, kakor tudi ne more postati snreten telovadec brez predhodnega sistematičnega vežbanja. Enako je z voljo.

Moč volje si znatno ojačimo in kreplimo, če se odločimo doseči gotove uspehe. Le-ti morajo biti seveda vedno v okvirju naših zmožnosti. Čim pa smo se enkrat za nekaj odločili, moramo to brezovojno in pod vsakimi okolištnimi izvršiti. Z vsakim takim poskusom se bo stopnjevala moč volje in končno preide uspeh takorekoč v našo navado.

Kdor hoče imeti v življenju uspeh, mora imeti popolno zaupanje v svojo zmožnost, da bo svoj cilj dosegel. Komur manjka ta samozavest, ta nima

močne volje, navedi le željo. Pomanjkanju samozavesti sledijo neuspehi, in ti so nahuši ter najnevarnejši sovražniki in rušilci volje.

Noben trgovec še ni imel uspeha pri prodajanju blaga, v katero sam ni imel zaupanja. On mora to, kar govori, verovati. Proučiti mora natančno vse dobre strani blaga, katero hoče prodati, da more potem o njih s prepričanjem govoriti. Le na ta način bo lahko uveril kupca, da razume svoj posel, vzbudi bo zaupanje in imel bo uspeh. Samo mehanično govorjenje brez notranjega prepričanja je brez moči in ne more imeti nikakega uspeha.

Vzgoja volje je za vsakega posameznika, kakor tudi za celo narode neprecenljive vrednosti. Tega se zavedajo danes vsi kulturni narodi ter ji posvečajo naravnost neverjetno pozornost, ki se izraža predvsem v intenzivnem, sistematičnem gojenju sportov vseh vrst in v prirejanju najmičnejših tekem. Razne države vtiirajo v te svrhe veličanske vsote, zavedajoč se dobro, kako važno nalogo vršijo s tem.

Zdrav sport je najboljša šola za gojenje volje.

Tisk Narodne tiskarne v Ljubljani

ALEXANDER DUMAS ZVEŠTOBA DO GROBA (LA DAME DE MONSOREAU)

113

Vratarji so zares dvignili zastore spalnice. Vstopili so brivec, vlasuljar, komornik njegovega veličanstva. Ko je bil kralj že skoraj gotov in nališan, so sluge najavili prihod njegove visokosti vojvode. Henrik se je okrenil in pripravil svoj najlepši nasmešek, da ga pozdravi. V spremstvu vojvode so se nahajali grof de Monsoreau, ki je zopet vstal, dalje Epernon, Aurilly in drugi. Monsoreau je izgledal strašno. Kralj se je zelo začudil nad njegovo bolno zaunanostjo, tako da so kraljevo začudenje opazili tudi vsi drugi. Kralj se je razgovarjal o njegovi rani, potem pa vojvoda vpraša, ali je nadlovu mogoče prirediti lov Compiegneu. Kralj pristane na lov za pojutrašnjem, ker je jutri dan Telova in pobožnosti, potem se okrene vstopivšima, Schombergu in Quelusu, in ju pozdravlja. Tačas pa šepne Monsoreau vojvodi: »Kaj ste to vprašali zaradi lova? Izgleda, da me preganjate?« »Pa saj je vaša dolžnost, da kralju priredite lov!« »Razumem, visokost! Nocoj dospe rok, katerega ste zahtevali, da mi poveste ime! Želite me odpraviti, ne da bi izpolnili svojega občanja. No, prav. Samo vedeti morate, da je meni nocoj mogoče samo z eno besedico...« Franjo pograbl Monsoreau za roko, jo stisne in pravi: »Tak molčite vendar! Spomnili ste me občanja, na katero sem že zares pozabil. Ali izpolnil je bom, gotovo. Vsi pa ne boste odšli, ampak se skrivajte v bližini hiše, in mož, katerega želite videti, bo prišel. Videli ga boste, to vam jamčim. Mislim, da ste odsotni...« »O, samo da me ne varate!« »Dajem vam svojo besedo!« spregovori vojvoda. »Jaz imam nekaj boljega, monseigneur,« odgovarja resno Monsoreau. »Jaz imam vaš podpis!« Besede so zvene kot dovoli jasna grožnja. »Vem, vem!« hiti zatrjevati vojvoda. Nič za to! Sedaj se vojvoda približa svojemu bratu, kralju, Epernon pa Aurillyju, dotakne se njegovih ramen in mu prišepeta: »Bussy jutri ne pride na dvoboj, ker se je zgodilo nekaj neobičajnega.« »Kaj se je zgodilo?« »Nič za to, kaj. Dovolj vam bodi, da se je zgodilo. Bussy ne pride. To je vam dovolj. Hud nasorotnik je...« »Ej, gospod čarovnik, če je to res, dobite tisoč tolarjev!« pravi vzradoščen Epernon, ki je po žrebu bil baš Bussyjev protivnik v dogovorjenem dvoboju štirih parov in kateremu je zato smrt bila že pisana.

Kralj je bil med tem že oblečen za odhod in pravi: »Gospoda, torej k maši, v Saint Germain l'Auxerrois!« »A poklonstvo v cerkvi svete Genovefe?« vpraša vojvoda. »Seveda!« pravi kralj. »Računajte na to!« se oglasi tudi Chicot in prepaše svoj meč.

Henrik odide iz Louvra z vsem svojim sijajnim spremstvom. Dogodki tega dne so započeli.

XX.

ZAROTA POIZKUSI GLAVNI UDAREC.

Po obedu so kralj in kraljica ter vsi dvorjani oblekli spokorniške obleke. Kralj se je bos pojavil v navadni raševini, opasan s konopcem in kapo, pomaknjeno na čelo, kakor so jih nosili le veliki grešniki spokorniki, ki so javno delali pokoro.

Vreme je bilo divno. Ulice so bile posute s cvetjem. Oltarji, kjer je imel kralj določene svoje postaje, so bili divno okrašeni. Najbolj pa oltar pri samostanu svete Genovefe. Nebrojna množica je oblegala dvor in se gnetla po ulicah, najbolj pa tudi tu pri sveti Genovefi. Sprevod je otvorilo duhovništvo. Nadbiskup je nosil Rešnje telo. Dečki so mahali s kadilnicami, deklice so sipale cvetje. Njimi je sledi kralj, bosonog, za njim njegovi štiri prijatelji v meniških haljah, le pomanjkljivo tajno oboroženi pod haljami. Vojvoda Anžovinski je za njim stopal oblečen v svojo običajno sijajno obleko, za njim pa plemiči in dvorski dostojanstveniki po vrsti po svojih činih in rangih, za plemstvom so prišle črne mošice meščanstva.

Bilo je že ena popoldne, ko je vsa ta množica prišla iz Louvra. Kralju so sledili poveljnik Crillon in njegova francoska garda, ali kralj jim je z znakom mahnil, da jih ne potrebuje in da naj ostanejo, kjer so. Šele ob šestih popoldne je končno povorka končala vse druge obrede in prispela do samostana svete Genovefe, kjer so vsi menihi s priorjem Josephom Foulonom pričakovali kralja, da ga dostojno pozdravijo.

Vojvoda d'Anjou je postal že utrujen in se je s svojim ožjim spremstvom odločil od povorke in se vrnil v svojo palačo. Kralj je dovolil tudi svojim milencem, da odidejo in se odpotujejo. Pred opatijo je kralj odpustil še nadškofa in njegovo spremstvo in stopil sam k opatu Foulonu, rekoč: »Evo mene, čestiti oče, prihajam kot grešnik in prosim pomoči v vaši samostanski samotiji!«

Na to je odpustil kralj še vse one, ki so vzdržali napor, se jim zahvalil za trud in vzdržnost, in je sam stopil v opatijo. Čim je vstopil, so zaprti za njim velika vrata in vse zapale, on pa tega kakor v globoki zamišljenosti sploh ni zapazil. »Najprej povedemo vaše veličanstvo v grobnico, katero smo pripravili v čast kralju nebes in zemlje!« spregovori prior. Kralj je bil s predlogom zadovoljen in je sklonjene glave in globoko zamišljen, prebira je molek, stopal za priorjem. Čim je stopil pod mračno arkado, kjer sta stala ravno in nepremično, kakor na straži, dva velika menihi, in je zakrenil okrog ogle, se je za njim dvignilo iz mraka dvajset meniških kukljic, in v mraku se je videlo, da nosilcem te uniforme sijejo oči radosti in zadoščenja nad lahko zmago. Najbolj se je ta sijaj izražal z nekega ženskega lica, ki se je spoznalo izpod meniške kukljice. »O, vendar enkrat!« je rekla polglasno svojemu spremljevalcu. »Vendar enkrat imamo Valois v rokah!« »Za-

res, sestra, tudi jaz tako mislim!« pritrdi Balafre. »O, še ne!« zašepeta kardinal. »Imamo li dovolj meščanskih čet, da vzdržimo nasproti Crillonu in njegovi francoski gardi? To so izbrani vojščaki!« »Imamo nekaj boljega!« zašepeta vojvoda de Mayenne. »Verujte mi, niti en strel ne bo počil!« »Govorite, kako mislite to?« vpraša vojvodinja de Montpensier. »Nekaj malo hrupa ne bo škodovalo!« »No, sestra, škoda, ali te zabava ne bo! Kralj bo sicer vriščal, ko spozna, da je v pasti, ali nikdo mu ne bo odgovarjal. Potem ga bomo prisilili, da se odpove prestolu in da podpiše. To bomo dali takoj proglasiti mestu, in vojska bo na mah samo zaradi tega prestopila k nam. Saj je itak Guisova, Meščanstvo je pa tudi naše, in del, ki bi ne hotel biti naš, bo pristopil, ko bo slišal o tej izjavi.« »Osnova je dobra in se gotovo ne bo izjalovila,« pravi vojvodinja de Montpensier. »Samo nekoliko preveč enostavna in surova je!« pripomni kardinal. »Kralj ne bo hotel podpisati, klikneta v en glas vojvodina de Montpensier in vojvoda de Guise. »Nikakor ne!« spregovori odločno vojvoda de Guise. »Nikakor jaz ne bi hotel slediti knezu, ki se ni odrekel prostovoljno, ampak je bil umorjen. Razen tega pa pozabljate na vojvodo Anžovinskega, ki bo zahteval krono za sebe.« »Vojvoda Anžovinski je v zvezi z mojim bratom, sokrivec njegov je, in razven tega je v zvezi s Huguenoti, nezanesljiv in za to ni vreden, da postane kralj.« »Dobro. Nastopati moramo točko za točko. Najprej naj se eden odreče, drugega se bomo že znebili, da bo našemu domu v prid. Po ostavki bo vojvoda de Guise postal upravnik kraljestva. Od tega dostojanstva do kraljevskega je samo korak.«

Gospodje zarotniki, ki so bili primerno pripravljeni, so se sedaj oborožili in oborožili so tudi stotino mladeničev in dve stotini meščanskega moštva, za obrambo proti eventualnemu napadu Crillonovemu v namenu, da osvobodijo svojega kralja. Pripravili pa so tudi tajni hodnik, da v slučaju potrebe pobežnejo po njem in seveda vzemo ujetega kralja seboj.

„Pri nizki ceni“

Ign. Žargi, Ljubljana

Sv. Petra cesta šte. 3.

prilporeča cenj. odjemalcem veliko izbiro raznega perila, prvovrstne svil. Nora in vsake vrste damskih, moških in otroških nogavic ter jumperjev, obleke, predpasnikov, vsake vrste kravat, svilene in pletene samoveznice itd.

- po priznanih nizkih cenah. -

Priporočamo novo izdajo

Janko Kersnikovič romanovi

Cyclamen

Broš. 22 Din, vez. 27 Din, poš. 1-25 Din

Agitator

Broš. 18 Din, vez. 23 Din, poš. 1-25 Din

Izdala jih je

Tiskovna družba v Ljubljani

Smodnik

se zopet obli

FR. STUPICA

Ljubljana, Gosposvetska 1

Traverzo

Belonsko in drugo železo

Najboljši portland cement

Poljedelski stroji

Jermena

Restaurant

prvovrsten in dobro upeljan se odda v najem (ali sprejme kompanon) v sredini Beograda. — Vprašati na Post restante šte. 885, Beograd. 1874-a

Singer šivalni stroji

so znani po vsem svetu kot najboljši.

Podružnice:

Ljubljana, Selenburgova 3

Novo mesto, Kranj, Kočevje

Najlepše Velikonočno darilo!

Pozor! Samo 300 Din franko na dom!

Ta garnitura kuhinjske posode je iz najboljšega aluminija, snežno-bela in desetletja trpežna. Dobavlja se proti predplačilu ali povzetju.

Kovinska industrija (metallindustrie) INZ. J. & H. BÖHL, Maribor, S.H.S. Aleksandrova cesta šte. 6.

VODNE TURBINE

avtomatične regulatorje, zaščitnice i. t. d.

Izdeluje in dobavlja

ING. F. SCHNEITER — SKOFJA LOKA.

Konkurenčne cene. Prvovrstne reference.

Zahlevajte ponudbe. 1864-a

Čepice športne in klobuke

prilporeče do najfinjših vrst, tako poceni, da se kupovalci presenečeni čudijo nizkim cenam, prodaja le trdka JOS. POČK nasl. A. JAMNIK, Ljubljana, Stari trg.

Hipotekarna banka

jugoslovanskih hranilnic

Brojarski Hipotekarna v Ljubljani

(prej Kranjska deželna banka)

izvršuje vse bančne posle in transakcije

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju

ter daje vsakovrstne kredite in prodajne.

Nakup in prodaja valut in deviz.

1864-a

JUGOSLOV. DRUŠTVO za ZAŠČITO UPNIKOV v ZAGREBU

TAJNIŠTVO za SLOVENIJO, LJUBLJANA, Anton Knezova ulica 3

IZPELJUJE:

1. Prostovoljne izvensodne poravnave.
2. Pri konkurzi zastopa najenergičnejše svoje člane.

Pojasnila daje drage volje

Telefon 952 **TAJNIŠTVO ZA SLOVENIJO** Telefon 952

Trgovina z mešanim blagom

prvovrsten prostor v sredini Maribora se zaradi družinskih razmer ugodno prodaja. Cenjene ponudbe na podružnico „Jutra“, Maribor pod „Zasigurana bodočnost“.

1872-a

Ceno se prodaja

perzijska preproga

(Buchara)

ter turške vezanine. Obleka se in cena pri podružnici „Jutra“, Maribor. 1974-a

Zahvala

Vsegamogočni Bog je v nerazrešljivem svetu sklenil poklicati k sebi našega najljubšega dobrega soproga, očeta, staršega očeta, brata, svaka, strica, tasta, gospoda

Ignaca Paar

hotelirja in posestnika

ki je na posledicah nepričakovane težke operacije ob polni čvrstosti življenja umrl v Celovcu, star 64 let.

Na pokojnikovo željo smo truplo prepeljali na Jesenice in položili v rodbinsko grobnico. Žal, da nam sprito težavnost prevoza ni bilo mogoče objaviti časa pogreba. S tem izpolnjujemo bridko dolžnost, da to izpolnimo. V nedeljo, 5. t. m., je bilo truplo v hiši žalosti slovesno blagoslovljeno in ob prav obilni udeležbi prenešeno v grob.

Ne moremo se vsakemu posebej zahvaliti za pokojnemu izkazano čast, za ljubeznivo vpoštevane in spoštovanje, ki ga je užival v najširših krogih, in ki se je osobito pokazalo ob tako demonstrativni udeležbi na poslednji poti.

Nelzerno zahvalo izrekamo pred duhovščini, pevskemu društvu „Sava“, vrtilm gasilec iz Save in Hrušice, godbi Katoliškega delavskega društva, vsem prijateljem in znancem, ki so pokojniku položili na grob cvetja in vsem, ki so ga spremljali na večno počivališče ali se ga spominjali iz daljine.

Na Jesenicah, 6. aprila 1925.

Žalujejo rodbine: Paar, Holm, Staglar, Jare, Ehrenwort.

P. n. občinstvu naznanjam, da sem letos zopet otvoril

zdravilišče in letovišče

Smarješke Toplice

na Dolenjskem, 10 km od Novega mesta oddajene. Poštna vožnja vsak dan razun ob nedeljah. Odhod iz Novega mesta ob 12.15 ur. Avto in vozovi na razpolago po dogovoru. - Sezija od 15. maja do 15. septembra. Za oskrbo in kopalnišče dnevno Din 65,- izven sezije 200,- popusta. - Za dobra jedila in pijačo po zmernih cenah je preskrbljeno. Pismena pojasnila daje vodstvo Toplic J. KARLOVŠEK. 1893a

Sprejmeta so

dva trgovska sotrudnika

prvovrstna detajlista, v manufakturno trgovino.

Tozadevne ponudbe je nasloviti na upravništvo lista pod šifro „Adro“ 1906-a.

Oglejte si

velikonočno zalogo čevljev

tvrdke Trebar

Ljubljana, Sv. Petra c. 6

Proti jamstvu tudi na obroko

Zahvala.

Za izraženo sočutje, za darovane vence in cvetje, za častno spremstvo na zadnji poti našega ljubelega soproga, zlatega papana, brata in strica gospoda

Ivana Breganta

se tem potom vsem najsrčneje zahvaljujemo.

Žalujejo ostali.

NE POZABITE, da dobite pri kupljenem blagu čez Din 50— 10% popusta samo pri trdki B. Veselinoviču i Comp., Maribor, Gosposka ul. 26